ԺԹ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4988 3/16 ՅՈՒԼԻՍ 1902 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 10 ՌԷՊԻՒԼ ԱԽԸՐ 1320 ԺԹ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4988

درعلیه‌ده غلطه‌ده ﴿ آره‌ولك ﴾ غزته‌سی اداره‌خانه‌سه

Նամակ կամ որ եւ է գրուածք պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Նորատունկեան խան

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140 ղրշ.
» » » »	վեցամսեայ	70 »
» » » »	եռամսեայ	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40 Ֆրն.
» » »	վեցամսեայ	20 »

Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 ղրուշի փուլը 100 ղրուշի հաշուով։
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի։

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն։

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ 1884 ՕՐԱԳԻՐ

ԱՋ ՈՒ ՁԱԽ

ՀԱԶՈՒԱԳԻՒՏ ԱՊՐԱՆՔ ՄԸ

Պուրկազի Թաղ. Խորհուրդը ապահովաբար պզտիկ զարմանքի մը չէ որ ենթարկուած է Պատրիարքարանի մէկ գիրին վրայ՝ որուն թերթերը արձագանգ եղան մէկ երկու օր առաջ։ Ինչպէս կը յիշուի, այդ Թաղ. Խորհուրդը ասկէ առաջ յարմար քահանայ մը խնդրած էր Պատրիարքարանէն, առարկելով թէ առ ի չգոյէ այդ հանգամանքը ունեցող մէկուն մը, թեմին հոգեւորական պէտքերը երեսի վրայ կը մնան, թէ կանոնաւոր ժամերգութիւն, եւայլն չեն կատարուիր։ Ի պատասխան այդ խնդրանքին, Պատրիարքարանը անցեալ օր նլաւ գրեց թէ Պոլսոյ մէջ յարմար քահանայ մը գտնելը դժուար խնդիր է, եւ թէ լաւ կ'ըլլայ որ շրջականներէն գոհացնէ թեմին այդ պէտքը։

Ահա այդ գիրն է որ անշուշտ զարմանքի պիտի ենթարկէ Պուրկազի Թաղ. Խորհուրդը, եւ իրաւամբ։ Ձեզմէ ո՞վ կը կասկածէր որ այսչափ հազուագիւտ ապրանք մըն է քահանայ ըսուածը, եւ թէ խնդրանք մը եղած միջոցին անկարելի պիտի ըլլայ Պոլսոյ այնքան քահանաներուն մէջ՝ հոգ չէ թէ մէկ տրամադրելի գտնել։

Ասիկա առաջին անգամը չէ արդէն, ո՛չ շատ առաջ ալ Ափրիկեան Տրիպոլիս հաստատուած Հայերուն համար բազմիցս խնդրանքներ եղան, եւ Պոլսէն չգտնուեցաւ քահանայ մը որ ուզէր ընդունիլ այդ Հայերուն հոգեւոր հովուութեան պաշտօնը։ Նոյն բանը եղած է նաեւ ուրիշ տեղերու համար, որոնց անունը չեմ յիշեր այս պահուս։

⁂

Եթէ երբեք այս պարագան այսչափ տարօրինակ եւ անըմբռնելի կ'երեւայ մեզի, պատճառը սա է որ Պոլսոյ մէջ կարծուածին չափ քահանայի սով չկայ, ընդհակառակը ապրանքը առատ է, եւ չափազանց ալ առատ։ Այսօր ո՛ր կողմերնիս դառնանք, քահանայ կը տեսնենք. փառք Տիրոջը՝ նորեր ալ կը ձեռնադրուին իրարու ետեւէ, եւ պիտի ձեռնադրուին ալ ամէն օր, քանի որ բանուկ, շահաբեր արհեստի մը գաղափարը սկսած է կազմուիլ քահանայութեան նկատմամբ։

Արդ, ինչպէ՞ս կ'ըլլայ որ այս առատութեան մէջ, Պատրիարքարանը կ'ելլէ կը յայտարարէ թէ քահանայի սով կայ եւ թէ ինք չի կրնար գոհացնել Պոլսէն դուրս գտնուող Վիճակներէ ու Թեմերէ եղած քահանայի խնդրանքները։ Եթէ ինք չի կրնար, ո՞վ պիտի գոհացնէ, խնդրարկուները ուրկէ՞ պիտի ճարեն իրենց պէտք եղած եկեղեցւոյ պաշտօնեան։ Չեմ ըսեր թէ Պատրիարքարանը քահանայի հայթայթիչ մըն է, բայց վերջապէս կը կարծեմ թէ ուրիշ ամէն մարմինէ աւելի ուղղակի իրեն կ'իյնայ այդ պարտականութիւնը։

Առնենք օրինակի համար Պուրկազի Թաղ. Խորհուրդին պարագան՝ քանի որ վերջինն է ասիկա։ Պատրիարքարանը կը յանձնարարէ այդ Թաղ. Խորհուրդին որ շրջականներէն գոհացնէ իր պէտքը։ Բայց եթէ երբեք կարելի ըլլար ատանկ բան մը, Խորհուրդը ի՞նչ պէտք ունէր մինչեւ Պատրիարքարան դիմում ընելու։ Ինք ուղղակի կը բանակցէր իրեն ամէնէն յարմար երեւցածին հետ, կը համաձայնէր, եւ խիղճն ալ հանգարտ պահելու համար՝ կատարուած գործողութիւնը կը տեղեկագրէր Պատրիարքարան, վստահ ըլլալով թէ հարիւրին հարիւր եւ աւելի հաստատութեան գիր մը պիտի ստանար։ Եթէ պէտք տեսած է Պատրիարքարանի դիմելու, կամ ան է որ բնաւ քահանայ չէ՛ գտած շրջականներէն եւ կամ բոլորովին անյարմար նկատած է գտնուածները։ Երկու պարագային ալ խեղճը նեղ կացութեան մը մէջ կը մնայ հիմայ՝ ուր Պատրիարքարանը ձեռք կը քաշէ գործէն. եթէ բնաւ քահանայ չկայ, ուրեմն եկեղեցւոյն գործերն ու պաշտամունքը աչքի պէս երեսի վրայ պիտի մնան. իսկ եթէ անյարմար, անշնորհք բաներ են գտնուածները, եւ վերջ ի վերջոյ պիտի բռնուի անոնցմէ մէկը կանչել, եկեղեցւոյն գործերը բոլորովին խառնակ, աննախանձելի ու անկանոն վիճակ մը պիտի ստանան, ինչ որ շա՛տ աւելի գէշ պիտի ըլլայ բնաւ քահանայ չգտնելէն։

⁂

Ասիկա իր այս ձեւով պզտիկ խնդիր մը կ'երեւայ թէեւ, բայց եթէ ներքնապէս նկատողութեան առնուի, պիտի տեսնուի որ վերջին ծայր ուշադրութեան արժանի բան մըն է, ու՝ շատ ալ կարեւոր Վիճակներու եւ Թեմերու հոգեւոր մատակարարութեան համար։ Եթէ Պուրկազինը միակը ըլլար տեսակին մէջ, այնչափ պէտք չէր մնար մտահոգութեան։ Բայց ըսի քիչ մը վերը թէ ասիկա միակը չէ՛ տեսակին մէջ, եւ թէ յաճախ առիթը կ'ունենանք արձանագրելու նմանօրինակ իրողութիւններ։ Այդ քահանայի պէտքը զոր Պատրիարքարանը այնչափ անկարեւոր կը համարի, եւ որուն նկատմամբ հարկ չի դատեր ո՛ եւ է պատասխանատուութեան, հսկողութեան ստանձնում, շատ նշանակելի պէտք մըն է սակայն ամէն Վիճակի ու Թեմի համար։ Քահանան ամէն բան է ընտանիքներու մէջ, եւ քանիցս, նոյն իսկ հոս բացատրած եմ թէ ինչ մեծ դեր մը կ'իյնայ իրեն, թէ իր ներկայութիւնն ու արժանապատուութիւնը որչա՛փ աւելի էական է եպիսկոպոսէ մը կամ վարդապետէ մը, այսինքն կուսակրօն եկեղեցականի մը ներկայութենէն, արժանաւորութենէն։ Իր կոչումը, իր անհունացած, փորձառու եկեղեցականի դիրքը զինքը խորհրդատու մը, ընդհանրական հայր մը կը դարձնեն յաչս իր հօտին, ու երեւակայեցէք թէ այդ աստիճան մեծ ու տարածուն վստահութիւն մը որչա՛փ չարաչար կերպով կրնայ գործածուիլ անշնորհք ու անարժան քահանաներու կողմէ։ Չարժե՞ր այս մասին ուշադրութիւն ընծայել։ Արտասահմանի թեմերը մանաւանդ, — ինչպէս է Պուրկազը, — շա՛տ աւելի կրնան վնասուիլ ատանկ պարագայի մը մէջ, քանի որ օտարութեան գիրկը գտնուելնուն կրնան մինչեւ տարբեր եկեղեցւոյ մը, տարբեր դաւանութեան մը դիմելու մղուիլ։

Այն կեդրոնացման դրութիւնը զոր Պատրիարքարանը իրեն սկզբունք ընտրած է հիմայ, եւ որուն ենթարկած է իր իրաւասութեան տակ գտնուող բոլոր Թեմերն ու Վիճակները, բոլորովին տարբեր ընթացք մը պէտք չէ՞ր որ թելադրէր իրեն՝ քահանայական պէտքին գոհացման տեսակէտով։ Այդ պէտքին գոհացումը թերեւս ամէնէն էական խնդիրն է զոր երբեք կարելի ըլլար կեդրոնացման սկզբունքի մը ենթարկել։

ԱՐԱՄ ԱՆՏՈՆԵԱՆ

Բացակայի մը վրայ կը չարախօսեն։

—Իրաւունք չունիք բամբասելու այդ անձը, որովհետեւ իմ բարեկամս է, եւ ես չեմ ուզեր որ անիկա բամբասուի, երբ հոս կը գտնուիմ։

—Եւ երբ հոս չըլլա՞ս։

—Այն ատեն կրնաք ուզածնուդ չափ բամբասել։

ՌՈՒՍԱՀԱՅ ՔՐՈՆԻԿ

(ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի)

ԹԻՖԼԻՍ, 11 Յուլիս

Բաց ի կրօնաթերթ ամսագրից եւ տարեկան օրացոյցներից՝ Էջմիածինը տարիների ընթացքում լոյս չէ ընծայում ո՛չ մի գրական եւ գիտական հեղինակութիւն։ Եւ ի նկատի ունեցէք, որ վանքը ունի այժմ հարուստ, մի քանի տասնեակ հազարներ արժեցող տպարան, ունի տպարանի առանձին շէնք, ունի տեխնիքական ամէն յարմարութիւններ։

Երեւակայեցէք որ այժմ տպարանները մեծ քաղաքներում, չնայելով հազարներով վճարուած բնակարանի վարձին, բազմաթիւ կողմնակի ծախքերին, ոչ միայն այնուամենայնիւ վաստակ են ունենում, այլ եւ ծաղկում են օրըստօրէ։

Վանքի տպարանը ոչ միայն ոչ մի օգուտ չի բերում նրան, այլ եւ — այդ մասին բացարձակապէս համոզուած եմ — նստում է նրան խոշոր գումարի ծախս։

Երբ որ մի քանի տարի առաջ ես Բաթում էի, մի Հրեայ այդ քաղաքում մի փոքրիկ տպարան բացեց։ Քիչ ժամանակ յետոյ նա իրաւունք ձեռք բերեց զանազան ծանուցումներ հաւաքելու Կովկասում, տպագրելու, եւ Անդրկովկասեան երկաթուղու կայարաններում կախ տալու։

Նրա գործակալները սկսեցին այդտեղ քաղաքից քաղաք պատուէրներ ընդունելու։ Ես հիանում էի դիտելով թէ ինչ եռանդով այդ մարդը կպել է իր գործին եւ համոզուած էի որ մի օր նրա այդ փոքրիկ տպարանը կը փոխուի, կը մեծանայ եւ հաջողելով շահ կը բերի ձեռնարկողին։

Այդ ժամանակից շատ չէ անցել, ընդամէնը չորս հինգ տարի. եւ ահա մի քանի օր առաջ ես կարդացի նոյն Հրեայի մի յայտարարութիւնը լրագրում, որով յայտնում է, որ նա իր տպարանի բաժանմունքը բաց է անում Թիֆլիսում, ունենալով վերջին կատարելութեամբ տպարանական մեքենաներ եւ ընդունում է պատուէրներ տեղական եւ օտար լեզուներով։ «Մենք խնդրում ենք — ասում է նա իր յայտարարութեան մէջ — մեզ պատուէր տալ ցանկացողներից յայտնել մեզ միայն իրանց հասցէն, եւ մեր գործակալները իրենք կը գան նրանց մօտ պատուէրները ընդունելու եւ պայմանների մասին խօսելու»։

Ահա գործի մարդը. ահա թէ ինչպէս ոմանց գործ են ստեղծում կամքը եւ ընդունակութիւնը։

Թէ չէ, ունենալ փառաւոր հարուստ տպարան, ունենալ ձրի բնակարան, պատրաստի փող, պատուէրներ ստանալու աւելի քան մեծ յարմարութիւններ. նստել ձեռքերը ծալած եւ միմիայն կրօնաթերթի համարները հրատարակել, չնորհք չունենալով նոյն իսկ յունվարի համարը ապրիլից առաջ լոյս ընծայելու, ամօթ է մի հիմնարկութեան համար, որ յաջողութեան ամէն պայմանները ունի։

Ծուլութիւնն է, որ իր ամբողջ ծանրութեամբ ճնշում է վանքի առանց այն էլ ծանր մթնոլորտը։

⁂

Յունիսի 9ին Թիֆլիսում կայացել է Ներսիսեան դպրոցի տարեկան հանդէսը։ Հանդէսին կարդացուել է դպրոցի ուսումնական եւ անտեսական հաշիւը, 1901–1902. քաղում ենք նրանից մի քանի տեղեկութիւններ։

Այդ ուսումնական տարուայ վերջում դպրոցը ունէր 582 աշակերտ, զետեղուած 9 դասարաններում, որոնցից մինչեւ չորրորդ դասարանը ունէին մի–մի զուգընթացներ։ Որբեգիրներ 17։ Թոշակառուների թիւը եղել է 53, որոնք ստացել են ամբողջ տարուայ ընթացքում 4131 րուբլի օժանդակութիւն։ Ամբողջ տարի 20 չքաւոր աշակերտ ճաշ են ստացել դպրոցից։ Դրանց ուտելը դպրոցին նստել է 1,035 րուբլի։ Դպրոցը բոլոր հիւանդ աշակերտներին ձրի դեղեր է տուել։ Դպրոցը ծախսել է 768 րուբլի, գնելով հագուստ չքաւոր աշակերտների համար, կամ միանուագ օժանդակութիւն տալով։ Ուսումնական տարուայ վերջում դպրոցը, աւարտել են 16 հոգի։

Գրադարանն ունի մօտ 4,600 հատոր գիրք 17,000 րուբլու արժողութեամբ։ Ուսուցչական խումբը բաղկացած է 25 հոգուց։ Տարուայ ընթացքում դպրոցը ստացել է մուտք. 1) Անշարժ կալուածներից 51,957 րուբլի 42 կոպէկ, 2) Մամլաճառութիւնից 7,999 ր. 99 կ., 3) Անակնկալ մուտք 525 ր., 4) Տոկոսներ 11,371 րուբլի 71 կ. Ընդ ամէն 71,854 ր. 12 կ.։ Ծախս է եղել 70,008 ր. 15 կ. (որից ռոճիկ, թոշակ եւ կենսաթոշակ դպրոցի ծառայողներին 40,053 ր. 94 կ.)։

⁂

Կարա–Մուրզայի, այդ նշանաւոր երաժշտի կորստի պատճառած վիշտը դեռ եւս չփարատած, Յ. Երզնկեան գալիս է հաղորդելու մի ուրիշ ցաւալի կորուստ։ Իր հայրենի գիւղում, յիշեալ թղթի հաղորդելով, հոգեկան հիւանդութիւն ստանալով տառապում է Պ. Եկմալեան։

Մակար Եկմալեան Ռուսահայերի մէջ եղակի անձնաւորութիւն է։ Նա յայտնի երաժշտապետ Ռուբինշտէյնի առաջադէմ աշակերտներից էր։ Նա ունի հեղինակութիւններ, որոնցից միայն մէկն է լոյս տեսել. դա պատարագի երգեցողութիւնն է, որ տարածուած է բոլոր ռուսահայ եկեղեցիների մէջ։

Այդ նշանաւոր երգը իր տեսակի մեղեդիներով, մանաւանդ նրա մի քանի կտորները՝ [illegible] երաժշտութեան յատուկ ներդաշնակութեամբ՝ հիացմունք են պատճառել եւրոպական յայտնի երաժիշտներից շատերին։ Պ. Եկմալեանի կազմած պատարագի երգեցողութիւնը տարածուած է գրեթէ ամէն տեղ։ Նա ունի շատ անտիպ գրուածքներ, չորականներ, տաղեր, մեղեդիներ, սերենդներ, եւն.։

Պ. Երզնկեան աւելացնում է, որ չնայելով թշուառ երաժշտագէտի անտեսած սեւ օրերի համար գումարի, նրա տգէտ մերձաւորները նրա բժշկութիւնը յանձնել են — թերեւս գիտութեան — զանազան գըռացների եւ ֆալչիների։

ԱԲԷԼ ԱՊՐԵՍԵԱՆՑ

[illegible]

Ս. ԼՈՒՍԱՒՈՐՉԵԱՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԸ

ԵՒ ԻՐ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐԸ

ՇՐՋԱՆ ԵՐԿՐՈՐԴ 1840–1860

ԺԵ

1842–1861, Հիւանդանոցի ներքին վիճակին վրայ կարգ մը ենթադրութիւններ ընելով՝ Յանձնաժողովը կը կարծէ այդ ժամանակամիջոցի պատմութիւնը ըրած ըլլալ. նաեւ ցաւ կը յայտնէ թէ Արշալոյս այս թուականներուն, ծանօթութիւն չի տար այս կարեւոր հաստատութեանց վրայ, բայց քանի մը հոգաբարձուի անուններէ։ Եթէ ենթադրութիւնները գոնէ էական պայմաններու վրայ հիմնուած ըլլային, ըսելիք չէր մնար. դժբաղդաբար ամենապարզ կէտեր իսկ անգիտացուած են։

Յանձնաժողովը կը կարծէ թէ ամէն անգամ որ ժողովրդական նպաստները առատ եղած են եւ մատակարարութեան ղեկը խնայող ձեռքերու մէջ գտնուած է, Հիւանդանոցն ալ փայլուն վիճակ մը ունեցած է։

Պէտք չէ մոռնալ թէ Հիւանդանոցը վաղուց հետէ մատակարարուած է գլխաւորապէս իրեն սեփական անշարժ կալուածներու հասոյթներով. այդ հասոյթները 1801էն [illegible] սկսելով՝ քանի մը տուներ ալ իբր կալուած աւելցուեցան։ Մինչեւ այն ատեն, Հիւանդանոցը, իբր համեստ հաստատութիւն, բարերարներու ուշադրութիւնը գրաւած չէր, այլ անկէ ետքը կը սկսի կարեւորութիւն ստանալ. հետզհետէ անշարժ կալուածներ Հիւանդանոցի եւ Ս. Լուսաւորչեան եկեղեցիին կը կտակուին ու կը նուիրուին, որոնց հասոյթներով միայն կը մատակարարուին անոնք։

Հիւանդանոցը, մինչեւ գրեթէ քառորդ դար առաջ, երբ Գալատ. Ժողովը այդ՝ [illegible], այսինքն Հիւանդանոցի, եկեղեցիներու, դպրոցներու բոլոր հասոյթները ի մի ձուլելու օրինական գաղափարը կ'ընդունի, անոնց խնամակալութիւնը ամփոփելով Տնտեսական Խորհուրդի [illegible] մէջ, բացի քանի մը աննշան հասոյթներէ, որոնք կը յատկացնէ իւրաքանչիւր հաստատութեան՝ իր տարեկան ծախքերուն համար որոշ գումար մը. ասիկա կ'ըլլայ ելմտացոյցի սկզբնաւորութիւնը։

Ժողովրդեան կողմէ Հիւանդանոցին տրուած նպաստը կամ նուէրն է «տարեկլիք» ըսուածը, զոր Հոգաբարձութիւնը տարին անգամ մը կը հաւաքէ ժողովրդէն եւ որոյ ամբողջութիւնը սովորաբար 100–150 ոսկիի կը հասնի։ Ասկէ զատ խմորեղէն, անուշեղէն, մրգեղէն, ինչպէս զգեստեղէն եւ ուրիշ առարկաներ, որոնք երբեմնակի ցարդ Հիւանդանոց կը ղըրկուին։

Գալով այլեւայլ զգեստեղէններուն եւ իրեղէններուն, ներուի մեզ դիտել տալ թէ գլխաւորապէս գործածուած նուէրներ են, եւ ցորեն, [illegible], կտաւ եւ այլն քիչ անգամ կը տեսնուին տարեկան նուէրներուն մէջ, որոնք հազիւ պատսպարեալներու պէտքը գոցելու կը բաւեն։

Հոս անցողակի դիտողութիւն մը. այս գործածուած առարկաները եթէ բնաւ չտրուէին, աւելի լաւ կ'ըլլար, զի ինչպէս մենք մեզի համար կը զգուշանանք ուրիշի մը գործածած ո՛ եւ է առարկան գործածելու, նոյնը ընել պէտք ենք պատսպարեալներու առողջութեան համար. զի մի գուցէ խեղճերը հիւանդանոց ապաւինելով, բժշկուելու տեղ՝ ուրիշ ախտի մը սերմը կուլ տուած չըլլան անկէ։ Բայց կ'երեւի թէ հոգաբարձութիւնները թերեւս գթասէր նուիրատուներու ինքնասիրութիւնը չվիրաւորելու համար, չըսեմ տեսակ մը ընչաքաղցութեամբ՝ ամէն եկածը չեն մերժեր։ Չմոռնանք թէ կան զարգացեալ ընտանիքներ, որոնք ինչքան իրենց անձին համար բծախնդիր նոյնքան եւ աւելի՝ օտարին ու խեղճին, գիտեն յարգել հականեխման օրէնքները, Թէեւ կան նոյն իսկ այդ օրէնքներէն տարակուսող սկեպտիկներ, գիտնալով որ ուրիշ միքրոպներուն մէջ այնպիսի ըմբոստներ կան, որոնք թերեւս յանդգնին այդ օրէնքներուն իսկ արհամարհել։

Ինչ որ ալ ըլլայ, պատահական նուէրները, իրենց արժողութեամբ ո եւ է հաստատութեան մը ելմտացոյցի նժարին մէջ չեն կրնար ունենալ այնպիսի կարեւոր կշիռ մը, որմէ կարենայ մարդ չափել միեւնոյն հաստատութեան նախանձելի եւ աննախանձելի վիճակը։ Ս. Լուսաւորիչ բուն Հիւանդանոցի հասոյթներուն գլխաւոր աղբիւրը, ինչպէս տեսանք, իր անշարժ կալուածներն ըլլալով, որոնք եթէ մէկ կողմէ նոր նոր կտակներով աւելցած են, միւս կողմէ պէտքերն ալ ժամանակին հետ շատցած են. այսպէս 1842–61 շրջանին մէջ մերթ փայլուն եւ մերթ անկեալ վիճակներ կ'ունենայ։

Յանձնաժողովը կրնար միեւնոյն ժամանակամիջոցին համար ստոյգ բան մը աւելցնել իր կողմէն, եւ ոչ թէ սպասել որ ամէն ինչ լրագիրներու մէջ պատրաստ գրուած գտնէ, թէեւ ասոր համար՝ յօրակից պարագաներու վրայ ծանօթութիւն եւ ուսումնասիրելու կարող միտք մը պէտք է, ինչպէս սա երկու կէտերը, 1845ին հրդեհը եւ 1848ի քոլերան։ Հրդեհ մը կիզելի նիւթեր, առարկաներ լափելով չի վերջանար, անոր տխուր հետեւանքները տարիներ կրնան տեւել։ Մարդ երբ մի միայն իր հագած զգեստներով կը մնայ, եւ 1845ի հրդեհը այնպէս եղած է շատերու համար, նեղ ու ոլորապտոյտ փողոցներէ բնականաբար չի կրնար իր կարասիքը փախցնել կրակէն, որ հինգ վեց ճիւղերու բաժնուած [illegible] կը յառաջանայ։

Նոյնպէս 1848ի քոլերան թէեւ շատ մեծ աւեր չէ գործած, բայց տարակոյս չկայ թէ բուն վարակեալներէ զատ գտնուած են կէս վարակեալներ, այսինքն քոլերայէ զատ՝ քոլերինէ բռնուողներ, բառ մը զոր մեր բժիշկները կը գործածեն այս համաճարակի միջոցին, ո՛չ թէ բուն իսկ ախտին, այլ անոր հովին համար. այս հովէն զարնուողները բազմաթիւ եղած են, ինչպէս 1865ի համաճարակին, որոնք եթէ անմիջապէս չխնամուէին ու չդարմանուէին, տարակոյս չկայ թէ դառն վախճան մը կ'ունենային։ Կարգ մը պանդուխտ, անտէրունջ եւ չքաւոր անձեր անշուշտ աւելի ենթակայ են այս դժբախտութեանց եւ տարակոյս չկայ որ անոնք Հիւանդանոցին մէջ պատսպարուած ու դարմանուած են։

Ահա այս երկու աղէտներու միջոցին անշուշտ Հիւանդանոցը սովորականէն աւելի պատսպարեալներով խճողուած է, եւ ահա այն ատեն շատ բնական է որ իր հասոյթի միջոցները փոքր ինչ անբաւական կը գտնուին, բայց նկատելի է որ հիւանդանոցի հոգաբարձութիւնը այնպիսի անտեսագէտ անձերու կը յանձնուէր միշտ, եւ դեռ քիչ տարիներ առաջ իսկ, որ անոնք ո՛չ թէ տարեկան հասոյթը անմիջապէս կը ծախսէին, այլ կարելի եղած անտեսագիտութեամբ եւ կատարուած խնայողութիւններով՝ կա՛մ նոր կալուածներ կը գնէին եւ կամ ձախորդ տարիներու մէջ կը ծախսէին։ Հետեւաբար այս երկու աղէտներն իսկ չենք կրնար ըսել թէ Հիւանդանոցին ներքին վիճակին վրայ զգալի փոփոխութիւն մը առաջ բերած ըլլան, թերեւս քիչ մը աւելի խնայողութիւն ի գործ դրուած ըլլայ, բայց ասիկա ալ խնդիր չէ, քանի որ ժամանակին պահանջն է։

Երբ Հիւանդանոցի հոգաբարձութիւնը անտեսագէտ անձերու կը յանձնուէր, կ'ըսենք, չկարծուի թէ ընդհանուր եւ սովորական եղանակներու վրայ կռթնելով՝ կարծիք մը կը յայտնենք, այլ ի մասնաւորի 1842—61ի շրջանի նկատմամբ, կը յայտնենք թէ տեղեկագրին մէջ նշանակուած բոլոր հոգաբարձուներու մասին յստակ տեղեկութիւններ հաւաքած ենք, որոնք կը հաստատեն թէ անոնք ժամանակին ծանօթ խնայասէրներ, անտեսագէտներ եղած են, ընտանիքի հայրեր, ամէն բանի լաւը եւ աժանը գնող, ամէն ինչ յարմար ժամանակին ամբարող։

Այս յիշուածներու (տեղեկագիր երես 17) համար թէեւ տեսուչ եւ հոգաբարձու կ'ըսէ Յանձնաժողովը, բայց տեսուչ չկայ բնաւ, ամէնքն ալ հոգաբարձու են, այսինքն ձրի պաշտօնեաներ, որոնք իրենց անձնական զբաղումն ունէին դուրսը եւ որոնց յանձնուած է Հիւանդանոցի հոգաբարձութիւնը։ Տեսուչը վճարեալ եւ միայն պաշտօնեայ մըն է, ենթարկուած հոգաբարձութեան իրաւասութեան, զոր այս վերջինը պաշտօնանկ ընելու եւ անոր տեղը ուրիշ մը կարգելու ազատ է։

Գոնէ այժմու նշանակութեամբ տեսուչ բառով ասիկա կը հասկնանք, եւ եթէ

[illegible] (47)

ԴԱՏԱՐԿԱՊՈՐՏԸ

ԺԴ

—Դղեակին մէջ աշխատելով պիտի պահէք ձեր անկախութիւնը, անշուշտ որոշ չափով մը։ Կը կարծէ՞ք թէ ձեր ազատութիւնը կապտել կ'ուզենք։

—Բայց ինչ պիտի ընեմ դղեակին մէջ, ըսաւ Թիպիւրս ժպտագին։ Ի՞նչ պիտի ըլլայ իմ զբաղումս, աշխատութիւնս։ Կը վարանիք պատասխանելու եւ իրաւունք ունիք։ Ինծի տրուած դրամը վաստակս չպիտի ըլլայ, ինչ որ անարժան է սրտի տէր մարդու մը համար։ Հիմա, ըմբռնեցի՞ք միտքս, տիկին մարքիզուհի։ Հնազանդիլ ձեզի, ամենամեծ ուրախութիւն մը պիտի ըլլար ինծի համար, բայց աւա՛ղ այնպիսի բանի մը վրայ կը դառնայ խնդիրը, որուն չպիտի կրնամ համակերպիլ։

—Այն ատեն ի՞նչ արժէք պիտի ունենայ հնազանդութիւն մը, երբ զոհողութիւն մը չըլլայ անոր մէջ։

—Անտարակոյս, բայց պայմանաւ որ պատիւը եւ պարտականութիւնը չվտանգուին։

Դատարկապորտը այնքան ուժգին չեշտով ըսաւ այս վերջին բառերը որ մարքիզուհին չփորձեց [illegible]։

—Թող տուէք որ [illegible] ճամբուս հետեւիմ մինչեւ վերջը, յարեց Թիպիւրս մեղմ ու աղերսական չեշտով մը։ Անկախ ու ստոյգ կերպով յառաջանալու համար, տիկին մարքիզուհի, խիստ առաջնորդ մը ունիմ, այն է պարտականութիւնը։

—Ինչպէ՞ս կրնաք ենթադրել որ ձեզ բռնադատեմ ընդունելու այնպիսի առաջարկ մը, որ պարտականութեան եւ պատուոյ դէմ ըլլայ։ Իրաւ որ այս առտու [illegible] չէք։ Ձեր զգացումները ազնիւ են եւ ես դժուարութիւն կը զգամ անոնց հետ պայքարելու։ Ինչ հարկ ձեր խիղճը բռնադատել մայր Բէրկլի էքի եւ Բոլրէթի սիրոյն համար։ Ձեր անձնուիրութիւնը աւելի հեշտ ու բարեկեցիկ վիճակ մը պիտի ապահովէ՞ր անոնց։ Իրաւ է որ ձեր ինքնամոռացումը ի վեր պիտի հանէ ձեր հոգիին մեծութիւնը եւ արժանիքը։

—Չեմ ժխտեր այդ կէտը, տիկին, եւ նոյն իսկ խորհած եմ այդ մասին, ըսաւ Թիպիւրս, խոր հառաչ մը արձակելով։ Բայց ուրիշ դժուարութիւններ ալ կան...

Տիկին տը Թրէմինա ընդմիջեց անոր խօսքը։

—Այդ դժուարութիւններն ալ պարտականութեան ու պատուոյ հետ առնչութիւն ունի՞ն, հարցուց մարքիզուհին հեգնական եւ անհամբեր չեշտով մը։

—Աւելի սիրտ առնչութիւն, պատասխանեց Դատարկապորտը։

—Օ՛ն, մտիկ կ'ընեմ ձեզ, յայտնեցէք այդ դժուարութիւնները։

—Կ'աղաչեմ, մի հարցաքննէ՛ք զիս։

Ու Թիպիւրս ձեռքերուն մէջ ծածկեց իր դէմքը։ Լօրանս լուրջ դէմք մը առաւ եւ ալ փափագ չզգաց զայն ծաղրելու։

—Ուրեմն շա՞տ ծանրակշիռ են այդ պատճառները։ Եթէ տեղեակ ըլլամ անոնց, թերեւս կարենամ դարման մը ընել։

—Չեմ յուսար, մրմնջեց Թիպիւրս։ Եթէ այդ դժուարութիւնները յայտնեմ ձեզի, դուք ալ համակարծիք պիտի ըլլաք ինծի։

Լօրանս այլայլեցաւ եւ ալ չհարցաքննեց Դատարկապորտը։ Այս վերջինն ալ խոհուն կերպարանք մը առաւ. յեղակարծ ներշնչում մը ունեցաւ միտքը։

—Է՛հ, ուրեմն, իմ գաղտնիքս ընդնշմարել պիտի տամ ձեզի. որով սիրտս պիտի սփոփուի եւ հզօր օժանդակ մը պիտի ունենամ՝ յաղթելու համար վարանումներուս։

Վայրկեան մը յետոյ տիկին տը Թրէմինայի կը ցուցնէր ճերմակ մարգրիտէ քսակը, ըսելով.

—Կը ճանչնա՞ք սա քսակը։

—Իմ կողմէս տրուած յիշատակ մըն է, պատասխանեց Լօրանս զարմացած։ Շատ լաւ կը ճանչնամ զայն։

—Այս քսակը վրայէս չեմ հեռացուցած բնաւ, իմ ուրախութիւնս եւ մխիթարութիւնս եղած է ան։

—Յետո՞յ, յարեց Լօրանս, որուն այտերը թեթեւօրէն կարմրած էին։

—Տիկին, կը զգամ թէ անիկա իմ կուրծքիս վրայ կը ճնշէ. ուստի կը փութամ ձեզ խնդրելու որ ետ առնէք զայն։

Թիպիւրս մանկամարդ կնոջ երկարեց քսակը։ Մարքիզուհին չառաւ զայն եւ սկսաւ իր ձեռքերուն մէջ գալարել թերթիկները փեթթուած երիցուկին ցօղը։

—Պարո՛ն, եթէ ձեր միտքը լաւ կը հասկնամ, դուք կ'ուզէք որ ոչինչ ունենանք մենք, նոյն իսկ սնոտի առարկայ մը, ըսաւ Լօրանս, ջանալով փոխել Թիպիւրսի խօսքերուն իմաստը։

—Այնպիսի սնոտի առարկաներ կան, որոնք անգնահատելի արժէք մը կը ստանան մեզի համար. չէ՞ մի որ թանկագին գանձեր քունը կը փախցնեն մեր աչքերէն։

Լօրանս չէր կրնար ինքզինքը խաբել կամ այնպէս կեղծել։ Իր ամբողջ ոյժը ամփոփելով խստութեամբ նայեցաւ Թիպիւրսի, անոր ձեռքէն առաւ քսակը եւ շարժում մը ըրաւ ոտքի ելլելու համար, բայց Թիպիւրս քաղցր ու աղերսական նայուածք մը ուղղեց։

—Քիչ մըն ալ մտիկ ըրէք ինծի, տիկին, ըսաւ Դատարկապորտը. մի ձգէք զիս, առանց լսելու իմ արդարացումս։ Չեմ ուզեր որ զիս այն բնաւորութիւններէն մէկը կարծէք, որոնց մէջ բարիքը ապերախտութիւն առաջ կը բերէ։ Իմ հոգիս դաշտ մըն է, որ փոթորիկէն աւերուած է, բայց ուր երախտագիտութիւնը միշտ արթուն է ու կենդանի։

Այս յափշտակուած խօսքերը ապահովցուցին Լօրանսը, որ բարեացակամ նայուածք մը ուղղեց Թիպիւրսի վրայ, թող տալով որ իր խօսքը շարունակէ։

—Իմ կեանքս պատմել ձեզի, յարեց Դատարկապորտը, իմ ամէնէն անողոք յուսախաբութիւններուս պատմութիւնը ընել կը նշանակէ։ Իմ սիրտս եւ իմացականութիւնս [illegible] խորտակուած են այն անյաղթ խութին դէմ՝ որ իրականութիւն կը կոչուի։ Իմ զգացումներս, իմ կարծիքներս, ամէն ինչ կործանեցաւ իմ ոտքերուս տակ, խարխուլ խախուտ ժայռերու պէս։ Օր մըն ալ, ինքզինքս միակ գտայ աւերակներու մէջ։ Ա՛հ, թոյլ տուէք ինծի չանդրադառնալու իմ երիտասարդութեանս այդ ցաւալի շրջանին վրայ։ Այդ դառն աղբիւրէն շատ խմեցի. ինծի համար դժնդակ պիտի ըլլայ վերստին բանալ զայն։

(Շարունակելի)

Ցանձնաժողովը անոնցմէ մէկուն համար ոեւ է տեղ մը տեսած բառը գործածուած տեսեր է, գոնէ զայն յիշել հարկ էր, բայց մինչեւ այն միջոցին պէտք էր խուսափէր բառ իր արդի նշանակութեամբը գործածել։ Անկէ կը հետեւի թէ Ցանձնաժողովը կամ տեսած բառին նշանակութիւնը չի գիտեր եւ կամ տեղեակ չէ թէ ժամանակին հետ բառեր յաճախ իրենց նշանակութիւնը կը փոխեն եւ կերպ կերպ առումներ կը ստանան, մանաւանդ գիրքի, պաշտօնի, վարչ. մարմիններու տիտղոս ու անուններ, որոնց իսկական նշանակութիւնը պատմութիւնը միայն կրնայ ճշդել ու որոշել եւ ոչ թէ լատական նշանակութիւնը։

Միեւնոյն երկար յիշուած հոգաբարձուներու մասին ալ գիտել տանք թէ մէկը. Աւետիս էֆէնտի 1845ին հոգաբարձու եղած չէ, այլ 1842էն մինչեւ 1846։ Մոռցուած է յիշել Յովհաննէս Ճերմակեան, որ քանի մը տարի նոյն պաշտօնը վարած է, գրեթէ անմիջապէս յաջորդ. ունենալով Բալուցի Խաչատուր աղա, մեծահարուստ վաճառական եւ ծանօթ բարերար, որ եղբօրը մահէն յետոյ մինչեւ իր մահը կը շարունակէ Հիւանդանոցի հոգաբարձութիւնը։

Եթէ Ցանձնաժողովը մէկդի թողուր կուսակցական ոգին եւ քիչ մըն ալ աւելի հետաքրքրութիւն ունենար՝ այս երկու պակասներով կը լրացնէր 1842–61 հոգաբարձուներու անուանց ցանկը եւ հարկ չէր տեսներ աւելցնել Եւայլն բառը, որուն նշանակութիւնը իսկ չի գիտեր։

Հաստատենք. Ցանձնաժողովը ըսելէ յետոյ թէ Արշալոյսէն կը քաղէ մէկ քանի հոգաբարձուներու անունները, զանոնք կը յիշէ կարգաւ, խուսափելով պաշտօնավարութեան թուականով, եւ կը վերջացնէ Եւայլն ըսելով։ Այս բառէն ատ կը հասկցուի թէ Արշալոյսի մէջ գտեր է ուրիշ անուններ ալ՝ բայց հարկ չէ տեսեր յիշելու. աստ նկ է. եթէ այո՛, ինչո՞ւ շրջանին մէջ աւելորդ բաց մը թողուլ եւ զայն մէկ երկու անունով չամբողջացնել, ուրիշ ինչ աւելի կարեւոր բան ունէիք աւելցնելու։ Իսկ եթէ ո՛չ, այսինքն թէ Արշալոյսի մէջ ուրիշ անուն չէ գտնուած կամ Ցանձնաժողովը չէ տեսած, եւ այլն ըսելու բնաւ հարկ չկար։

Բոլորովին աւելորդ է Սահակեան Շահվէքիլեանի ժամատախտի հիւանդանոցի հոգաբարձու անունը յիշել. կրկին ապացոյց մը Ս. Լուսաւորչեան հիւանդանոցը եւ ժամատախտի հիւանդանոցը իրարու հետ շփոթելուն. կ'երեւի թէ Ցանձնաժողովը ուր որ հիւանդանոց տեսնէ՝ գլուխը ներս պիտի խոթէ՝ Ս. Լուսաւորչեանն է ըսելով։

ԱՏՈՄ

Արտաքին Լուրեր

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Երեսփ. Ժողովին մէջ.— Բուռն միջադէպեր.— Կրօնական միաբանութեանց խնդիրը.— Պարսաւանք.— Պ. Գոմպի յայտարարութիւնը.— Պ. Լէնարի պատասխանը. —Քուէարկութիւն։

Բարիզ, 12 յուլիս.—Երեսփ. Ժողովին գիշերուան նիստին մէջ բուռն եւ անլսելի միջադէպեր պատահեցան։ Երկու հարցապնդումներ ներկայացուած էին՝ մէկը Պ. Լէնարի եւ միւսը Պ. Տընի Գոչէնի կողմէ՝ երկուքն ալ նախարարական վերջին շրջաբերականին համար, որ կը հրամայէ փակել կրօնական միաբանութեանց վարժարանները։ Նախարարապետ Պ. Գոմպ պահանջեց որ այդ հարցապնդումները օրակարգին մէջ նշանակուին, իրենց կարգին նկատողութեան առնուելու համար։ Ասոր վրայ մեծ աղմուկ մը ծագեցաւ։ Պ. Լէնար դէպի բեմը գնաց։ Հանրապետական երեսփոխանները «Օրակարգը անցնի» կը պոռային։ Իսկ Պ. Լէնար անմիջական վիճաբանութիւն կ'ուզէր, վասն զի, կ'ըսէր, խնդիրը շատ ծանր է եւ պէտք է նախարարութենէն անմիջական բացատրութիւն առնել, քանի որ Ժողովին արձակուրդը սկսելու վրայ է։ Անհնարին եղաւ խօսքը շարունակել, որովհետեւ ընկերվարական կուսակցութեան պատկանողները աւելի աղմուկ յարուցած էին. ամէն կողմէ «Օրակարգը անցնի» կը պոռային։ Ատենապետը կրցաւ վայրկեան մը հանդարտութիւնը վերահաստատել։ Պ. Լէնար խօսքը շարունակելով ըսաւ թէ նախարարութիւնը իր շրջաբերականովը կը հրամայէ փակել երկու հազար հինգ հարիւր ազատ վարժարաններ եւ յարեց թէ երբ Պ. Տընի Գոչէն հարիւր քառասունհինգ վարժարաններու փակման հարցապնդում ըրած էր, կը կարծուէր որ ատիկա վերջին միջոցն էր եւ անկէ վերջը այդ տեսակ բան մը տեղի պիտի չունենար։ Ձախակողմէն «Ո՛չ, ո՛չ» պոռացին։ Պ. Լէնար խօսքը շարունակեց, բայց աղմուկը հետզհետէ կը սաստկանար՝ գրասեղանի կափարիչներու զարնուելէն։ Պ. Լէնարի ձայնը չէր լսուեր, բայց իր բուռն շարժուձեւերէն կը հասկցուէին ըսածները, վերջապէս բեմէն իջաւ։ Այդ միջոցին նախարարապետ Պ. Գոմպ բեմը ելաւ, ձախակողմեանները համակրական ընդունելութիւն մը ըրին. իսկ այս անգամ աջակողմեանները սկսան գրասեղանի կափարիչներով աւելի աղմուկ հանել։ Ատենապետը չկրցաւ հանդարտութիւնը հաստատել։ Նախարարապետը խօսելու կը պատրաստուէր, երբ ազգայնական կուսակցութենէն Պ. Միլ Օֆրէ բարձրաձայն գոչեց. «Անկցի տարագրիչը»՝ ասոր վրայ անհնարին փոթորիկ մը ծագեցաւ։ Հանրապետական կուսակցութեան երեսփոխանները, ամէնքն ալ ոտքի վրայ, դէպի աջակողմը դարձան եւ սկսան «Կեցցէ՛ նախարարապետը» գոչել մեծաձայն. Նաեւ «Ի կարգ. Պարսաւանք» ձայներ ալ լսուեցան։ Ատենապետը խօսիլ ուզեց, բայց ձայնը անլսելի կը մնար։ Պ. Գոմպ ջանաց խօսիլ, սակայն գրասեղանի կափարիչներու շարունակ զարնուելով՝ նորէն նախարարապետը ստիպուեցաւ բեմէն իջնել եւ տեղը դառնալ։ Ընկերվարական կուսակցութենէն քանի մը երեսփոխաններ դէպի գիւղապետներ յառաջացան, անոնցմէ մէկը զանգակը յափշտակելով եւ սկսաւ երկու ձեռքով հնչեցնել։ Ձախակողմէն «Նիստը վերցուցէ՛ք» կը պոռային. քանի մը երեսփոխաններ ատենապետին քով երթալով հրաւիրեցին որ մեկնի. վերջապէս ատենապետը նիստը փակեց եւ այդ խառնաշփոթութեան մէջ հազիւ կրցաւ բարապաններուն օգնութեամբը ձամբայ մը գտնել ու դուրս ելլել։ Ազգայնական եւ ընկերվարական երեսփոխանները ժողովասրահին մէջ մնացին հաւաքուեցան. կռիւները այնքան սաստկացան որ վերջը ծեծկռուք մաս մնաց։ Շատերը կռուփներ ցոյց կուտային իրարու դէմ. բարապանները միջամտեցին։ Քիչ վերջը վերսկսաւ Ժողովին նիստը. Պ. Միլ Օֆրէ խօսք առնելով ըսաւ թէ կրօնական միաբանութեանց դէմ այդ տեսակ միջոցներ ձեռք առնուիլը ոճրագործութիւն է։ Զանազան ձայներ «Պարսաւանքի քուէ» պոռացին։ Դարձեալ սկսաւ աղմուկը եւ վերջապէս ստուար մեծամասնութեամբ պարսաւանքի քուէն տրուեցաւ։ Նախարարապետը բեմը ելաւ խօսելու. ժխորը վերսկսաւ, ձախակողմի երեսփոխանները համակրութեամբ ողջունեցին նախարարապետը, «Կեցցէ՛ Ֆրանսա» գոչելով։ Աջակողմեանները գրասեղանի կափարիչները կը զարնէին եւ երեսփոխան մըն ալ փոքր զանգակ մը կը հնչեցնէր։ Վերջապէս նախարարապետը կրցաւ խօսիլ եւ ըսաւ.

«Երդումը. Պ. Լէնար հարցուցած էր զառասեան նախարարին թէ կ'ընդունի՞ որ իր հարցապնդումները միւսներուն կարգին մէջ դրուին. հաստատական պատասխան տրուած էր։ Արդ, իրաւունք ունիմ ըսելու թէ Պ. Լէնարի գործածած լեզուն հարցապնդումին դուրս պատճառներէ առաջ եկած է։ Իր մեղադրած տարբերը, զոր ուրբաթ օրուան հարցապնդումին առթին ծանուցի, կրօնական ընկերակցութեանց օրէնքին կէտ առ կէտ գործադրութիւնն է միայն։ Բաղդներ եղան թէ այն հաստատութիւնները որոնց կառավարութիւնը կ'ազդարարէ լուծուիլ, հակառակ պարագային փակուելու սպառնալիքով, հիմնուած դրութենէն առաջ դրութեան մը ատոն հիմնուած ըլլան։ Ասիկա բոլորովին սխալ է։ Միաբանական հաստատութիւն մը արտօնութեամբ միայն կրնայ հիմնուիլ։ Այն հաստատութիւնները զորս կառավարութիւնը փակեց, այդ տեսակ արտօնութիւն մը չխնդրեցին։ Կառավարութիւնը հրաւիրեց զանոնք խնդրագիր մը մատուցանել, եւ այդ առթիւ մինչեւ 1902 յունուար 5 երկարեց 1901 հոկտեմբեր 1ին աւարտող պայմանաժամը։ Այսօր կատարուած գործը անցեալ օրուան ընդունուածին նման է։»

Երեսփոխան մը «Ուրեմն փակեցէ՛ք մասնաւոր օժիտները» պոռաց։ Ատենապետը ի կարգ հրաւիրեց։ Ընկերվարական երեսփոխան մըն ալ աջակողմին դառնալով ըսաւ. «Ամէնքդ ալ խմած էք այս իրիկուն։» Նախարարապետը խօսքը շարունակելով յայտարարեց թէ պատճառ ունէր չփախչելու եւ թէ մինչեւ ծայրը պիտի երթայ։ Պ. Լէնար նորէն ելաւ եւ պահանջեց որ իր հարցապնդումը անմիջական վիճաբանութեան ենթարկուի։ Վերջապէս Ժողովը ընդունեց նախարարապետին առաջարկութիւնը, որով հարցապնդումը արձանագրուեցաւ օրակարգի մէջ, իր կարգին նկատողութեան առնուելու համար։

ԷՏՈՒԱՐՏ ԹԱԳԱՒՈՐԸ

Ապաքինումը.—Թագադրութեան բուսակները.—Պ. Լուպէի ուղղուած շնորհակալութիւն.—Պաշտօնական զեկոյց մը.— Զբօսանաւին մէջ։

Լոնտոն, 11 յուլիս.—Կը յուսացուի թէ Էտուարտ Թագաւորը յառաջիկայ շաբթուան սկիզբները կարենայ Պըքինկհէմի պալատէն մեկնիլ, բայց առաջուընէ բան մը պիտի չծանուցուի, վասն զի կրնայ ըլլալ որ Էտուարտ Է. յուզուի ժողովրդեան կողմէ ըլլալիք համակրական արտայայտութիւններէն։ Թագաւորը մասնաւոր վակոնով մը պիտի փոխադրուի։ Շատ հաւանական կը նկատուի որ Էտուարտ Է. ապաքինման շրջանը Ուինտզորի մէջ պիտի չանցընէ։

—Թագադրութեան թուականին համար տակաւին պաշտօնական զեկոյց մը չելաւ։ Ուրեմն կ'ըսէ թէ այդ առթիւ պաշտօնական որ եւ է հրաւէր պիտի չուղղուի օտար արքունիքներուն։ Արքունական շրջանակներու մէջ հետզհետէ համոզում կը տիրէ թէ թագադրութիւնը օգոստոս 9ին պիտի կատարուի, եթէ բժիշկները չընդդիմանան։

—Պերլինէն ուղղուած հեռագիր մը, զոր Տէյլի Մէյլ հրատարակած է, կը ծանուցանէ թէ Գերմանիոյ կայսեր եղբայրը Հայնրիխ իշխանը Քայզեր Ֆրիտրիխ Գ. մարտանաւով օգոստոս 11ին Քիլէն ճամբայ պիտի ելլէ դէպի Անգլիա, թագադրութեան հանդէսներուն ներկայ գտնուելու։

—Էտուարտ Թագաւորը, անձնական գիր մը ուղղելով Ֆրանսայի հանրապետութեան նախագահ Պ. Լուպէի, շնորհակալութիւն յայտներ է իր հիւանդութեան առթիւ ցոյց տրուած համակրութիւններուն համար։ Անգլիոյ թագաւորը ըսեր է նաեւ թէ շատ զգածուած է Ֆրանսայի պաշտօնական դրութեանց սիրալիր հանդէպանքին համար։

Լոնտոն, 12 յուլիս.—Անգլիոյ լրագիրները սա պաշտօնական զեկոյցը հրատարակեցին.—«Էտուարտ Թագաւորին բժիշկները կը յայտարարեն թէ Ն. Վեհափառութեան առողջական վիճակը յուսացուածէն շատ կանոնաւոր ու արագ կերպով բարւոքած է։ Թագաւորին առողջ կացութեանը մեծ մասամբ նպաստած է այդ արդիւնքին առողջ զօրութիւնը. Եթէ բարւոքման յառաջդիմութիւնները հիմակուան պէս արագ կերպով շարունակեն, եւ ուրիշ հիւանդութիւն մը երեւան չելլէ, թագաւորին բժիշկները այնպէս կը նկատեն թէ Ն. Վեհափառութիւնը պիտի կրնայ տակաւ թագադրութեան հանդէսին յարմարիլ՝ օգոստոս 8էն 12։ Ճիշդ թուականը մօտերս պիտի ծանուցուի։ Թագադրութեան հանդէսին օրը կատարուելիք թափօրը տեղի պիտի չունենայ։

—Թայմզ այս առթիւ կ'ըսէ.—«Կը յուսացուի որ Ն. Վեհափառութիւնը յառաջիկայ երեքշաբթի պիտի կրնայ Պըքինկհէմի պալատէն մեկնիլ եւ Նոռլի արքայական զբօսանաւը, որ հիմա Բորթսմութ կը գտնուի։»

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Վիլհելմ Բ.ի հոգածութիւնը.—Ընտանեկան զգացումներ.—Քաղաքական պատճառներ։

Վիեննա, 11 յուլիս.—(Թայմզի հեռագիր).—Վիեննական թերթ մը գիտել կուտայ թէ Գերմանիոյ կայսեր մասնաւոր հոգածութիւնը Անգլիոյ թագաւորին նկատմամբ, անոր հիւանդութեանը առթիւ, մինչեւ մէկ աստիճան մը կը հասկցուի՝ երկու վեհապետներուն միջեւ եղած ազգականութեան կապերով։ Շատ հաւանական է, սակայն, որ քաղաքական նկատումներն ալ բաւական աւելի կշիռ ունին համակրական այդ մեծ արտայայտութիւններուն հետ։ Վիլհելմ Բ. աւելի քաղաքական պատճառներէ ներշնչուած է՝ իր մօրեղբօրը նկատմամբ ցոյց տուած համակրութեանց մէջ։ Վիլհելմ կայսրը, որ լաւ դիտող մըն է, անշուշտ աղէկ գիտէ այն ղաւն զգացումները զորս Գերմանիա կը ներշնչէ Անգլիոյ. գիտէ նաեւ թէ Գերմանիոյ մէջ երեք տարիէ ի վեր Անգլիոյ դէմ մղուած պայքարը, աննշմարելի չէ անցած Անգլիոյ մէջ։ Ո՛վ որ ալ ըլլայ Լորտ Սոլզպըրիի յաջորդը, Պ. Պալֆուր, Տըվընշայրի դուքսը կամ Պ. Չէմպըրլէն, անշուշտ Լորտ Սոլզպըրիէն նուազ գերմանասէր պիտի ըլլայ։ Այդ պայմաններուն մէջ Վիլհելմ Բ. կը ջանայ Անգլիոյ համակրութիւնը շահիլ, քանի որ առիթը կը ներկայանայ։ Կը վերադառնայ Պըսմարքի քաղաքականութեան այն առածին թէ Գերմանիա միայն Անգլիոյ համաձայնութեամբը կրնայ հետեւիլ անդրծովեան քաղաքականութեան մը. ուստի կ'աշխատի որ Լոնտոնի մէջ կարծիքները աւելի նպաստաւոր ըլլան։ Վիեննական թերթը կը յարէ թէ յաջողութիւնը այնքան հաւանական չէ։ Անգլիոյ արքունիքը, իրաւ է որ, շատ գերմանասէր է, վասն զի Էտուարտ Թագաւորը այդ մասին հաւատարիմ կը մնայ իր մօրը՝ Վիքթորիա Թագուհիին աւանդութեանը. բայց երկրին զգացումը բոլորովին տարբեր է։ Շատ բաներ կան զորս Անգլիոյ ժողովուրդը դիւրաւ պիտի չմոռնայ։ Պէ՛տք է յիշել Պ. Չէմպըրլէնի պատկերը կրող թքամանները, Սէսիլ Ռոտսը կախուած ու Լորտ Ռոպերթսը Պոէրներուն կողմէ դանակոծուած ներկայացնող նկարները. նաեւ պատկերազարդ քարթ բոսթալներ որոնք պառաւ կիներ խոշտանգող անգլիական զինուորներ կը ներկայացնեն եւ ուրիշ պատկերներ, որոնց շրջաբերութիւնը ազատ կը թողուր Գերմանիոյ թղթատարական վարչութիւնը։ Վիեննական թերթը կը յարէ թէ պատճառ մը չկայ չխոստովանելու Վիլհելմ կայսեր խաղաղասիրական զգացումները, որոնք այնքան պատիւ կը բերեն թէ՛ իր բարձր իմացականութեան եւ թէ իր մեծ սիրտին։

ԹԱԳԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ՍԵՂԱՆԸ

Պ. Չէմպըրլէնի բացակայութիւնը. — Լորտ Օնսլօուի ճառը.—Անգլիոյ գաղթավայրերը։

Լոնտոն, 11 յուլիս.—Այս իրիկուն քաղաքապետութեան պաշտօնատանն մէջ թագադրութեան առթիւ տրուած հացկերոյթը շատ յաջող եղաւ, թէեւ Պ. Չէմպըրլէնի բացակայութիւնը բաւական պակաս մըն էր։ Գաղթային նախարարութեան ընդհանուր քարտուղար Լորտ Օնսլօու նախարարին փոխանորդեց, որ տակաւին սենեակէն դուրս չի կրնար ելլել, անցեալ օրուան կառքի արկածին հետեւանքով։ Հրաւիրեալներուն մէջ որոնք հազիւ հարիւր հոգի էին, կային բրիտանական գաղթավայրերու նախարարապետները, արտաքին գործոց նախարար Լորտ Լանստաունը, Իրլանտայի փոխարքան, [illegible] եւ այլն։ Լորտ Օնսլօու իր ճառին մէջ, գաղթային նախարարին բացակայութեանը ակնարկելով ըսաւ թէ Պ. Չէմպըրլէնի որդւոյն՝ Պ. Օսթէն Չէմպըրլէնի կողմէ հեռագիր մը առնուած է՝ ծանուցանելով թէ իր հօրը վիճակը գոհացուցիչ է եւ թէ նախարարը շատ կը ցաւի թէ չէ կրցած ներկայ գտնուիլ այդ հացկերոյթին։ Լորտ Օնսլօու, բաժակ պարպելով Էտուարտ Թագաւորին կենացը, ըսաւ թէ թագադրութիւնը քիչ ատենէն տեղի պիտի ունենայ։ Լորտը բրիտանական տէրութեան համար ալ բաժակ պարպելով, յայտարարեց թէ անգլիական գաղթավայրերուն եւ տասնեակներուն ներկայացուցիչները, որոնք հիմա Թագաւորին հիւրերն են, ինչպէս անդամներն են կայսերական մեծ խորհուրդի մը, որ արդէն սկսած է իր աշխատութեան։ Այդ խորհրդակցութեանց միակ նպատակն է միջոցը գտնել աւելի ամուր կերպով կապելու տէրութեան զանազան մասերը, ինչ որ պիտի խրախուսէ այդ քաղաքական յարաբերութիւնները բազմապատկել, թէ առեւտրական դիւրութիւններով եւ կամ տէրութեան պաշտպանութեան ծախքերը հաւասարապէս բաշխելով։ Քանատայի նախարարապետ Սըր Ուիլֆրիտ Լօրիէ ըսաւ թէ Մեծն Բրիտանիոյ հպատակները կրնան ամբողջ աշխարհը վկայութեան կոչել թէ բրիտանական տէրութիւնը ինքնօրինութիւն կուտայ իր բոլոր գաղթավայրերուն. Քանատայի նախարարապետը յարեց.—«Ն. Վեհափառութեան բոլոր ստացուածքներուն մէջ ներկայ այն տեսակ բարգաւաճում մը կը տիրէ զոր կարելի չէ գաղափարել։ Բրիտանական հաստատութիւնները գոհութեան եւ պարծանքի զգացում մը կը ներշնչեն տէրութեան բոլոր հպատակներուն։ (Ծափահարութիւններ։) Յայտնի կ'երեւայ թէ ներկայ վիճակը պէտք չէ փոխել։»

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Գերմանիոյ կայսեր եւ Պ. Վալտէք Ռուսոյի տեսակցութիւնը.— Կառքի արկած մը եւ Վիլհելմ Բ.ի հոգածութիւնը։

Բարիզ, 12 յուլիս.— Ֆրանսայի նախկին նախարարապետ Պ. Վալտէք Ռուսօ կը ճամբորդէ Շուէտի եւ Նորվեկիոյ մէջ։ Երէկ, Սթավանկէրէ Օտ գացած էր իր Արիատն զբօսանաւով. հոն Գերմանիոյ կայսեր Հոհենձոլերն զբօսանաւին մօտ գտնուեցաւ Պ. Վալտէք Ռուսոյի զբօսանաւը։ Այս զուգադիպութենէն օգուտ քաղելով՝ Վիլհելմ Բ. ուզեց տեսակցիլ Պ. Վալտէք-Ռուսոյի հետ. այս վերջինը, առտուն, ընդունուեցաւ կայսեր կողմէ, որ կէս օրէն յետոյ փոխադարձ այցելութիւն տուաւ. իրիկուան Պ. Վալտէք-Ռուսօ ճաշեց Հոհենձոլերնի մէջ, ինչպէս նաեւ տիկին Վալտէք-Ռուսօ եւ իր ուղեկիցները։ Արիատն այս առտու Բրիւթինկիա կը մեկնի. Պ. Վալտէք-Ռուսօ Ֆրանսա կը դառնայ յուլիսին վերջերը։ Այս տեսակցութեան առթիւ պէտք է յիշել որ Պ. Վալտէք-Ռուսօ անցեալ փետրուարին կառքի արկած մը ունեցած էր. այն ատեն Վիլհելմ կայսրը Բարիզի գերման դեսպանին միջոցաւ ուղղակի տեղեկութիւններ կ'առնէր Ֆրանսայի նախարարապետին վիճակին վրայ։

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Լեհ զինուորներ.— Լեհացիներու կացութիւնը եւ Կալիչիոյ նահանգին խորհուրդը.— Կառքի արկած։

Լեհական լրագիր մը կ'ըսէ թէ լեհացի զինուորները խմբովին կը հեռանան. անոնցմէ վեցը ռուսական սահմանագլուխը ուղղուելով, իրենց համազգեստները ձգեր ու հրացաններնին պահեր են։ Բոսր լրագիրը կը հերքէ այս լուրը, բայց անհրաժեշտ կը նկատէ որ նոր գրուած լեհացի զինուորները Բրուսիոյ արեւմտեան նահանգները ղրկուին։

—Կալիչիոյ նահանգային խորհուրդին մէջ Բրուսիոյ Լեհացիներուն կացութիւնը յաճախ վիճաբանութեան առարկայ կը դառնայ, բայց խորհուրդին ատենապետը միշտ կը ջանայ խափանել այդ վիճաբանութիւնները։

—Լայպցիկի գերագոյն ատեանին ընդհանուր դատախազը բողոքեր է Թոլսթոյի կոմսին Ռուսիոյ Սինոդին ուղղուած նամակին հրատարակիչին ու թարգմանիչին անպարտ արձակման վճռին դէմ։

—Կառքի արկածները օրուան նորաձեւութիւնը եղած են։ Զօրավար Հէյտեպրօք, որ Բրուսիոյ Երեսփ. Ժողովին ալ անդամ է, կառքէ մը զարնուելով՝ բաւական ծանր վէրքեր առեր է։

ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԱՓՐԻԿԷ

Պոէրներու հաւատարմական երդումը.— Դժկամակութիւններ։

Պլէօմֆոնթէյնէն կը հեռագրեն թէ հաւատարմական երդումի խնդիրը դժուարութեանց կը հանդիպի. մեծ թուով պոէր հրամանատարներ կ'ըսեն թէ իրենց պետերը ստորագրելով անձնատուութեան պայմանները, իրենց համար ալ հաւատարմական երդում ըրած են, հետեւաբար կը մերժեն նորէն երդում ընել։ Մինչեւ հիմա, անգլիական իշխանութիւնները բաւականացած էին յայտարարութիւն մը ստորագրել տալ, որուն մէջ ստորագրողը Էտուարտ Թագաւորը կը ճանչնար իր վեհապետը, բայց երդումի խնդիր չկար բնաւ։ Պոէրներուն մեծ մասը ստորագրեցին այդ յայտարարութիւնը, բայց հիմա չեն ուզեր աւելի բացորոշ երդում մը ընել. ասոր պատճառը ո՛չ թէ իրենց նոր վիճակը ընդունելու դժկամակութիւննէն առաջ կուգայ, այլ այդ երդումով ինքզինքնին նուաստացած կը նկատեն։

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ

Փիլիպպեանց կրօնական խնդիրը.—Հանքային ծանր արկած մը։

Մ. Նահանգաց կառավարութիւնը հաստատած է որ Փիլիպպեանց կրօնական խնդիրին համար Վատիկանի հետ եղած բանակցութիւնները եզրակացութեան մը պիտի յանգին։ Դիտել կը տրուի թէ ամերիկեան յանձնաժողովին նախագահին տրուած հրահանգները կը ներկայացնեն Մ. Նահանգաց ծայրայեղ պահանջումները եւ չեն հակառակիր բանաւոր իրաւախոհութեան մը, փոխադարձ զիջողութիւններու վրայ հիմնուած։ Այս ուղղութեամբ առաջ կը տարուին բանակցութիւնները։ Կը յուսացուի որ սպանիացի կրօնաւորներուն տեղ ուրիշ ազգութեանց կրօնաւորները պիտի ընդունուին։ Հիմա գլխաւոր խնդիրը սա է թէ ե՛րբ տեղի պիտի ունենայ այդ փոփոխութիւնը։

—Ուալլինկ Միլի (Բէնսիլվանիա) հանքային արկածին վրայ ղրկեցինք երէկ։ Նոր տեղեկութեանց նայելով, հանքին մէջ աշխատող վեց հարիւր գործաւորներէն երեք հարիւրը միայն կրցեր են ազատիլ, հանքը երկու բերան ունենալուն համար։ Ութսուներեք դիակներ երեւան հանուեր են, անոնք կերպով յօշոտուած. անոնց գլուխը անգամ չկար։ Հանքը երեք օր առաջ քննուելով որ եւ է կասկածելի բան չէ նշմարուեր։

ԼՈՐՏ ՔԻՉՆԸՐ

Բանի մը յիշատակներ.— Անգլիական զօրավարին սկզբնաւորութիւնը.— Ֆրանսական բանակին մէջ.— 1870 ի կամաւորը։

Լոնտոն, 11 յուլիս.—Կարծ է որ Լորտ Քիչնըր Լոնտոն պիտի ժամանէ, եւ բոլոր ժողովուրդը կը պատրաստուի խանդավառ ընդունելութիւն մը ընել՝ Հարաւային Ափրիկէի պատերազմին յաղթողին։ Ուէսթմինսթըր Կազէթ այդ առթիւ կը յիշէ թէ 1870–71ի պատերազմին ատեն ֆրանսական համազգեստին տակ էր որ Լորտ Քիչնըր իր առաջին պաշտօնավորութիւնը ըրաւ ժամանակակից ռազմագիտութեան, այն ատեն հազիւ քսան տարեկան էր եւ իր մօրը՝ տիկին Քիչնըրի հետ կը բնակէր Տինանի պզտիկ փոքր քաղաքին մէջ։ Ֆրանքօ-գերման պատերազմին վերջին շրջանին մէջն էր որ մտաւ Լուարի երկրորդ բանակը՝ որուն հրամանատարն էր Շանզի զօրավարը։ Լաւալ զրկուեցաւ եւ առիթը ունեցաւ իրաւ օգնական ծառայելու ֆրանսացի սպայի մը՝ զինուորական օդանաւորդութիւններու մէջ։ Անկարելի չէ որ այդ սպան եղած ըլլայ տը Պուասէֆր, որ այն ատեն Շանզի զօրավարին թիկնապահն էր, եւ որ Բարիզի պաշարման ատեն օդապարիկով նոյն քաղաքէն մեկնած էր՝ Կամպէթթայի ուղղուած պաշտօնագիրները տանելու։ Բաղդներ եղան թէ երիտասարդ Հէրպէրթ Քիչնըր այն ատեն Շանզի զօրավարին սպայակոյտին մէջ էր տեղակալի կամ հարիւրապետի աստիճանով. բայց ատիկա սուտ չէ, վասն զի իրրեւ պարզ կամաւոր կրեց ֆրանսական համազգեստը։ Մեծ շահեկան նամակի մը մէջ, կը յարէ Ուէսթմինսթըր Կազէթ, զոր ուղղած էր իր բարեկամներէն Իրլանտացիի մը, Հէրպէրթ Քիչնըր կը խօսի այն զգայութիւններուն վրայ, որոնք զինքը բաւ մղեցին ֆրանսական բանակը մտնելու. այդ մասին անպատիր է քննադատական թելադրութեան մը, որուն չէ կրցեր դիմադրել, սակայն քիչ մը մտածողութիւն կը յայտնէ թէ ինչ պիտի պատահէր երբ ժամանակը գայ Անգլիա դառնալ, իր ուսումը աւարտելու։ Կ'երեւայ թէ իր այդ զգացումին անսալով՝ անհնազանդութիւն մը գործած էր. հաւանական չէ երեւ որ այդ երիտասարդական ու վեհանձն գործը վնասած ըլլայ իր փայլուն ասպարէզին։ Շատ հաւանական է որ Հէրպէրթ Քիչնըր մասնակցած չըլլայ Լուարի բանակին վերջին ճակատամարտներուն, վասն զի պահեստի վաշտի մը մէջ էր որ Լաւալ մնաց. բայց այդ թուականէն սկսաւ օգտուիլ գործնական դասերէն որոնք անշուշտ նպաստեցին ապագային։ Կրցաւ անձամբ իրականութեանը մէջ տեսնել պատերազմի արհաւիրքները եւ ըմբռնել թէ կարգապահութեան պակասութիւնը եւ պետերու անխղճութիւնը ո՛րքան կործանարար կ'ըլլայ քաջարի բանակի մը համար։ Այն տեսարանները՝ որոնց ներկայ գտնուեցաւ եւ այն ծանօթութիւնները զորս ստացաւ, իր մէջ ծնեցուցին հրամանատարութեան եւ կազմակերպութեան բարձր կարողութեանց սերմը զորս կրցաւ յետոյ գործադրել այնքան յաջողութեամբ։

ՄԱՐԹԻՆԻՔԻ ԱՂԷՏԸ

Բէլէ լեռան բորբոքումը. — Անգլիացի գիտուններ. — Սէն-Վէնսանի մէջ. — Որոտումներ եւ ժայթքումներ։

Նիւ-Եորք, 11 յուլիս. — Լաֆան գործակալութեան թղթակիցը Ֆոռ-տը-Ֆրանսէն կը ծանուցանէ թէ անգլիացի գիտունները՝ Պ. Պ. Անտէրսըն ու Ֆլէթ, ողջ առողջ հոն ժամանեցին։ Մօն Պէլէ լեռան բորբոքման միջոցին Սէն-Պիէռի բացերը կը գտնուէին մակոյկի մը մէջ։ Հրաբուխը այն տեսակ ամպեր ժայթքեց որոնք վիթխարի ընդարձակ եղեւիններու կը նմանէին. ասոր յաջորդեց սաստիկ ջերմութենէ պայծառացած նիւթերու ժայթքում մը՝ ելեկտրական փայլատակումներով եւ որոտումներով։ Մարտինիքը ծածկուեր է մոխիրի խաւով մը ու ընկոյզի խոշորութեամբ քարերով. ցամաքին վրայ ալ ամէն բան ծածկուած էր մոխիրի առջ։ Բորպէի բնակիչները, որոնք քիչ ատենէ ի վեր իրենց տեղերը դարձած էին, նորէն կը հեռանան։

Լոնտոն. — Սէն-Թոմասէն կը հեռագրեն թէ երեքշաբթի օր, երկրաշարժի երեք ցնցումներ զգացուեր են Սէն-Վէնսանի մէջ։

Նիւ-Եորք. —Սէն-Թոմասէն հետեւեալը կը հեռագրեն. —Չորեքշաբթի իրիկուն երեք որոտումներ լսուեցան Սէն-Վէնսանի ծծումբի բովերուն մօտ։ Պարպատոյն առնուած լուրերու նայելով, չորեքշաբթի իրիկուն, հոն ալ որոտումներ լսուեր են՝ արեւմտեան կողմէն։

Ֆոռ-տը-Ֆրանս. —Այս առտու ժամ 9ին նորէն բորբոքում մը տեղի ունեցաւ։

ԲԱՂԴԱՒՈՐ ԱՂՋԻԿԸ

Անակնկալ հարստութիւն մը.— Բաղդաւոր տոմսը.— Փիլիսոփայութիւն։

Բարիզ, 12 յուլիս.— Հիւծախտաւոր աղջկանց հիւանդանոցին ի նպաստ կազմակերպուած վիճակահանութեան մեծ պարգեւը շահեցաւ Օր. Մարի Կոռնիէ, 22 տարեկան, պաշտօնեայ ապակեվաճառի գործատունի մը՝ Ռէմսի մօտ։ Ունի մայր մը, չորս եղբայր եւ քոյր։ Մեծ պարգեւին քանակութիւնն է երկու հարիւր յիսուն հազար ֆր. տոմսին թիւն է 260,136։ Տէրի անուն կին մը այդ տոմսը ծախած էր Օր. Կոռնիէի, իր բաղդը առանց գիտնալու ձեռքէ հանելով։ Բաղդաւոր աղջիկը բնաւ չյուզուեցաւ այդ մեծ լուրը իմանալով, վայրկեան մը չդադրեցաւ իր աշխատութիւնը եւ ապագային համար տակաւին որ եւ է ծրագիր չունէր։

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.—Իւլալի տասէրին առաջին աստիճան տրուեցաւ Հանրային Պարտքի վարչութեան տասնորդի ճիւղին տնօրէն Խալիս պէյի եւ ոստիկանութեան Դրան ոստիկան-զինուորներու ճիւղին առաջին քարտուղար Սալիհ Վէհպի էֆ.ի։ Սոֆիէի աստիճան՝ Կ. Պոլսոյ մաքսատանց գիրքերու քննիչ Մահմուտ Ճէմալէտտին պէյի։

—Սինոպի գաւառին կառավարիչ անուանուեցաւ Պայազիտի նախկին կառավարիչ Թէվֆիք փաշա։

—Պէրութի նահանգին տէֆթէրտար անուանուեցաւ Էնկիւրիի նախկին տէֆթէրտար Մուսթաֆա Սէրվէթ պէյ, Խարբերդի նահանգին տէֆթէրտար անուանուեցաւ Համայի հաշուակալ Հասիպ էֆ.։

—Այտընի նահանգին Դուզճէ գաւառակին գայմագամ անուանուեցաւ Ագհիսարի գայմագամ Էմին պէյ, որուն յաջորդեց Դուզճէի գայմագամ Հիլմի պէյ։

—Երկրորդ կարգի Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ Հռոմի օսմ. դեսպանատան խորհրդական Բանճիրի պէյի։

ՕՏԱՐ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ.—Սպանիոյ կառավարութիւնը Իզապէլլա-լա-Քաթոլիք պատուանշանին առաջին կարգը տուաւ կայս. տոլմապահ քարտուղարներէն Ֆախր պէյի եւ Կարոլոս Գ. պատուանշանին առաջին կարգը՝ կայս. սենեկապետական սպայակոյտին Աբդուլլահ փաշայի։ Կայս. Իրատէ մը արտօնեց այդ պատուանշաններուն ընդունելութիւնը եւ գործածութիւնը։

ՄԵԾ-ԵՊԱՐՔՈՍ Սայիտ փաշա պաղառութեան հետեւանքով անհանգիստ է։ Ն. Բարձրութեան խնդրանքին վրայ, կայս. Իրատէ մը արտօնեց որ Սայիտ փաշա քանի մը օր հանգիստ ընէ իր ապարանքին մէջ։

ՕՍՄ. ԲԱՆԱԿԸ.—Կայս. Իրատէ մը հրամայեց շուտով ղրկել այն սպաները որոնք պաշտօն ունին քննութիւն կատարել՝ օսմ. բանակին համար պէտք տեսնուած արտադրուած թնդանօթներու մասին։

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ.—Անգլիական դեսպանատան գործակատարը, երէկ, Բ. Դուռը գնաց եւ տեսակցեցաւ արտաքին գործոց նախարարին հետ։

—Հելլենական դեսպանատան գործակատարը, երէկ, տեսակցեցաւ Թնդանօթարանի միւշիր Զէքի փաշայի հետ։

ԵԼՄՏԱԿԱՆ յանձնաժողովը երէկ ալ գումարուեցաւ Ելմտական նախարարութեան խորհրդական Րիզա պէյի նախագահութեամբ եւ խորհրդակցութիւններ կատարեց։

ԱՆԱՏՈԼԻԻ երկաթուղիներուն 27րդ շաբթուան, յուլիս 2էն 8 (Ն. Տ.), իւրաքանչիւր քիլոմեթրի հասոյթն է՝ Հայտար Փաշա-Էնկիւրիի գիծ (578 քիլոմեթր) 14,551 ֆր. որ անցեալ տարիէն 217 ֆր. աւելի է. նախորդ շաբաթներու հասոյթն է 13,107 ֆր. անցեալ տարիէն 2,330 աւելի։ Էսկիշէհր-Գոնիայի գիծ՝ 7,046, անցեալ տարիէն 677 ֆր. աւելի, նախորդ շաբաթներուն՝ 5,974, անցեալ տարիէն 1,730 աւելի։

ԿՐԹԱԿԱՆ նախարարութեան հրահանգ տրուեցաւ գործադրել Կ. Պոլսոյ ու գաւառներու բոլոր վարժարաններուն ուսմանց բարեփոխեալ նոր ծրագիրները, որոնք բարձրագոյն հաւանութեան արժանացած են։

ԽԾՈՒՂԻՆԵՐՈՒ ՇԻՆՈՒԹԵԱՆ ՏՈՒՐՔԸ.— [illegible] պաշտօնաթերթը, եղած հարցումի մը պատասխանելով, յայտարարեց թէ գաւառներէն Կ. Պոլիս եկող եւ կառավարական պաշտօնատուններուն մէջ ծառայողները, նոյն իսկ եթէ իրենց արձանագրութիւնը Կ. Պոլիս փոխադրուած ըլլան, խծուղիներու շինութեան տուրքէն զերծ պիտի չըլլան. միայն Կ. Պոլսոյ մէջ ծնածներէն այդ տուրքը պիտի չգանձուի։

ՍԸՎԱԶԻ կուսակալութիւնը տեղեկագրեց առեւտրական ու հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան թէ որոշուած է Սամսոն-Սըվազի ճամբուն վրայ ձեռնըթաց կառքեր բանեցնելու համար օսմ. ընկերութիւն մը կազմել՝ Համիտիէ անունով։ Կուսակալութիւնը նկատելով որ Սամսոն-Սըվազի ճամբուն մէկ մասը որ ձմեռուան եղանակին մէջ մանաւանդ մեծ դժուարութիւններու պատճառ կ'ըլլայ, եթէ փութով չնորոգուի ուղեւորներու եւ թղթատարներու երթեւեկը շատ պիտի դժուարանայ, խնդրեց նոյն նախարարութենէն որ այդ ճամբուն նորոգութեան համար հարկ եղածը շուտով գործադրուի։

ԱՓՐՈԴԻՏԵԱՆ ԱԽՏԻՆ ԴԵՂԸ.—Կովկասի գաղթական կին մը՝ Զաֆիրէ ձեռնհաս պաշտօնատանը դիմելով, յայտներ է թէ իր ծննդավայրին մէջ գործածուող դեղ մը ունի որ ափրոդիտեան ախտէ վարակուածները, ո՛ր աստիճանին մէջ ալ գտնուին, քառասուն օրէն կատարելապէս կը բուժէ՝ նորէն չվերկնուելու պայմանով։ Այդ կինը խնդրած է որ բժշկական վարժարանի մասնագէտներուն հսկողութեանը տակ քանի մը հիւանդներ իրեն յանձնուելն՝ իր դրութեամբ բժշկելու համար։ Դեղը անմիջապէս բոյսերով կը պատրաստուի։ Այդ ազերսագիրը ընդունելով, նոյն կինը, առջի օրը բժշկական վարժարանը հրաւիրուեցաւ. դեղին քննութիւնը յանձնուեցաւ մասնագէտներու։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ.— Պոլսոյ Պալըք Բազարի կողմը փուռի մը մէջ աշխատող Ջուլալա անուն անձը, ինչպէս յայտնի է, յունական հիւանդանոցը դիմած եւ կասկածելի հիւանդութենէ վարակուած ըլլալը հաստատուելով, շղթայի տակ առնուած էր. Նոյն փուռը աշխատող ուրիշ երկու մարդեր ալ յունական հիւանդանոցը տարուած եւ մասնաւոր սենեակներու մէջ դրուած էին։ Համրային առողջապահական Խորհուրդին որոշմամբ այդ երկու անձերը, երէկ, բժշկական քննութեան եւ ապահովութիւններու ենթարկուելէ ետքը, արձակուեցան, վասն զի առողջական վիճակնին գոհացուցիչ էր եւ կասկածելի ախտանիշ մը չունէին։

—Մեծ Կղզիին մէջ երեւան ելած հարսանիքը անհետացած է։

—Մալթեբէի իսլամական նախնական վարժարանին դաստիարակին տղան կարմրախտէ վարակուած ըլլալով, այդ վարժարանը տասներկու օրուան համար փակուեցաւ։

—Գատըգիւղի մէջ Բէքմէզօղլը Թարլասը Թաղին Քէնդ—էլ—Մաարիֆ վարժարանը տասներկու օրուան համար փակուեցաւ, վասն զի ուսանողներուն մէջ հարսանիքը երեւան ելած է։

Պ. ՊԻՐԺԷ, Համրային Պարտքի վարչական Խորհուրդին ֆրանսական պատուիրակը, երէկ, Կ. Պոլիս ժամանեց Արեւելեան ձեպընթացով եւ կայարանին մէջ ընդունուեցաւ նոյն վարչութեան պաշտօնեաներուն կողմէ։

ՍՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆ.— Առեւտրական ծովային դատարանը, կ'ըսէ Իգտամ, սնանկ հռչակեց Պոլիս, Մարքուճըլար, Բէզազճըօղլը խանը 30 թիւ սենեակը հաստատուած յանձնակատար Սիրոնը։ Նոյն դատարանին անդամներէն Իսմայիլ պէյ ժիւժ-գոմիսէր կարգուեցաւ եւ փաստաբան Օսման Թալաթ պէյ ալ առժամեայ սէնտիք։

ՀԱՆՔԱԾՈՒԽԻ ՄԱՔՍԱՆԵՆԳՈՒԹԻՒՆ.—Թուրք լրագիրները ձեռնհաս պաշտօնարանին ուշադրութիւնը հրաւիրած էին, ըսելով որ որոշ տեղերու արտօնուած մթերանոցներէն հանքածուխները առանց հսկողութեան կը փոխադրուին այն շոգենաւերը որոնց պէտք ունեցած ածուխները տուրքէ զերծ են. այդ կերպով ածուխները նոյն շոգենաւերը չեն փոխադրուիր։ Հանքածուխներու մաքսատան նոր անօրէն Մէհմէտ պէյ այդ տեսակ ածուխներու փոխադրութեան 80 արտօնագիր (պուսուլա) գտած է, որոնց 67ին մէջ չէ նշանակուած թէ ածուխը տուրքէ զերծ եղած շոգենաւեր փոխադրուած ըլլայն, որով յայտնի չէ թէ այդ ածուխները ո՛ւր տարուած են։ Նոյն արտօնագիրները ղրկուեցան մաքսային վերատեսչութեան։

ԱԲԲԱՅԻ մաքսատան անօրէնը, կ'ըսէ Իգտամ, ընդարձակ ծրագիր մը մատուց մաքսային վերատեսչութեան, ըսելով որ Պէյրութի մաքսատան մէջ «այնիէ» ապրանքներու մթերանոցին հաշիւները ութ տարիէ ի վեր քննուած չեն, թէ այդ մթերանոցներուն մէջ հազարաւոր ոսկի արժող ապրանքներ կան եւ թէ «այնիէ»ի գործածութիւնները անկանոն կերպով կը տարուին։ Մաքսային Խորհուրդը որոշեց քննութիւններ ուղղել Պէյրութի մաքսատունէն։

ՍԵՐՊԻՈՅ ԴԵՍՊԱՆԸ.—Պէլկրատէն կը հեռագրեն թէ, Սերպիոյ Թագաւորը Սպիտակ Արծիւ պատուանշանի հրամանատարի խաչը տուած է Կ. Պոլսոյ սերպիական դեսպան Սավա Կրուիչ զօրավարին։

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏՔԻ վարչութեան ուգեկից բաժնեկիրներու ճիւղը Դալաթիոյ Լոյտ խանը պիտի փոխադրուի։

ԿԱՍԿԱԾԵԼԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆ.— Պուլքըչի լրագիր մը կ'ըսէ թէ Վարնայի մէջ կասկածելի հիւանդութենէ երկու հոգի մեռեր են։

ԲՈԼԻ—ԲՈՍԹԱԼՆԵՐԸ.— 1317 տարուան ապրիլէն մինչեւ նոյն տարուան փետրուարի վերջը տասներկու ամսուան միջոցին Թղթատարատուներուն կողմէ ղրկուած քօլի—բոսթալներուն թիւը հարիւր վաթսուն երեք միլիոնէն աւելի է։

ՊԱՐՍԻՑ դեսպանատան խորհրդական ու ընդհանուր հիւպատոս Մուսթաֆա խան, ինչպէս ծանուցինք, Բարլապատ ուղեւորած ըլլալով, անոր պաշտօնը փոխանորդաբար պիտի վարէ երկրորդ քարտուղար Մուսա խան։

ԱՐՄՏԻՔԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ.— Անցեալ ուրբաթէն մինչեւ երկուշաբթի Անատոլուէն Կ. Պոլիս բերուած ցորեններու քանակութիւնն է 31,000 քիլէ. մեծ մասը առաջուընէ ծախուած էին, որով 12,500 քիլէն միայն ծախու հանուեցան սա գիներով.— Սպիտակ ցորեն, տեսակին համեմատ, լիպրայէն վար 9 3/8—12 ղրուշ. իսկ կարծր ցորենը 31½—34½ փարա։

ՊՈԼՍՈՅ Թավշան Թաշը Թաղին մէջ, երէկ, Սէրաճխանէի քարտուղարներէն Ահմէտ Րէճէպ էֆ. անձնասպանութեան փորձեց ռէվոլվէրով, բայց հարուածը վրիպեցաւ։ Ոստիկանութիւնը իմանալով քննութիւն կատարեց եւ այդ անձին քովէն թուղթ մը գտաւ, ուր ըսած էր թէ անձնասպան պիտի ըլլայ։

ՍԻԼԻՎՐԻ ԳԱՊՈՒԻ կողմը, երէկ, պարտիզպան Միխալի չորս տարեկան տղան, աւազանի մը մօտ խաղացած պահուն մէջը ինկաւ ու խեղդուեցաւ։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԴԱՇՆԱԳԻՐ

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԵՒ ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ

Արտաքին գործոց նախարար Թէվֆիք փաշա եւ ռումանական դեսպան Պ. Լահովարի երկուշաբթի օր ստորագրեցին՝ Վեհ. Սուլթանին կողմէ վաւերացուած Թուրքիա-ռումանական առեւտրական դաշնագրութիւնը։ Ահասիկ այդ դաշնագրութեան թարգմանութիւնը.—

Յօդուած Ա.—Օսմ. Կայս. կառավարութիւնը կը յայտարարէ թէ ռումանական բոլոր արտադրութիւններուն եւ ապրանքներուն համար իբր մուտքի մաքս պիտի ընդունի այն ամենէն նուազ մաքսերը որոնք՝ օսմ. կայսրութեան՝ ուրիշ ամէն տէրութեանց հետ ունեցած պայմանադրական սակացոյցերուն կամ պայմանադրութեանց մէջ նշանակուած են եւ կամ պիտի նշանակուին։

Յօդ. Բ.— Ռումանիոյ կառավարութիւնը կը յայտարարէ յարակից ցուցակին մէջ յիշուած օսմ. բոլոր արտադրութեանց ու ապրանքներուն իբր մուտքի մաքս ընդունիլ այն ամենէն նուազ մաքսերը որոնք՝ ուրիշ տէրութեան մը նմանօրինակ արտադրութեանց համար որոշուած են։ Յարակից ցուցակին մէջ չնշանակուած բոլոր օսմ. ապրանքները եւ արտադրութիւններն ալ Ռումանիոյ մէջ ներկայ կամ ապագայ ամէնէն նուազ մաքսերուն պիտի ենթարկուին։

Յօդ. Գ.— Ռումանիա փոխադրուած օսմ. բոլոր ապրանքներն ու արտադրութիւնները եւ Թուրքիա փոխադրուած ռումանական բոլոր ապրանքներն ու արտադրութիւնները—փոխադրութեան, թըռանսիթի, մթերանոցի եւ մաքսային ձեւակերպութեանց մէջ— պիտի ենթարկուին ուրիշ ամէնէն նպաստաւորեալ ազգին արտադրութեանց ենթարկուած պայմաններուն, եւ ո եւ է մաքսային յաւելուածական կամ երկրորդական նոր տուրքերու չպիտի ենթարկուին, բացի այն մաքսերէն որոնք այժմ գոյութիւն ունին եւ որոնց ապագային պիտի ենթարկուին տեղականն, ինչպէս նաեւ ամէնէն նպաստաւորեալ ազգերու արտադրութիւնները։ Սոյն պայմանին բացառութիւն կը կազմեն օսմ. կայսրութեան մէջ արտադրուած ծխախոտները, որոնք Ռումանիա փոխադրուելնուն պիտի ենթարկուին օխային համար չորս ղրուշի, այսինքն հարիւր քիլոկրամին համար 312½ ղրուշի տուրքի մը։

Յօդ. Դ.— Փոխադրուած ապրանքներուն օսմանեան կամ ռումանական ըլլալը հաստատելու համար, փոխադրողը փոխադրուած երկրին մաքսատան պիտի ներկայացնէ ապրանքներուն ելած տեղւոյն մէջ գտնուող պաշտօնատարի մը առջեւ եղած պաշտօնական յայտարարութիւն մը կամ փոխադրութեան մաքսատան տեսուչին կողմէ յանձնուած վկայական մը, ինչպէս նաեւ կրնայ ներկայացնել վկայականներ ալ որոնք տրուած ըլլան ապրանքներուն ելած տեղերուն նաւահանգիստները գտնուող հիւպատոսական գործակալներուն կողմէ։

Յօդ. Ե.—Երկու տէրութիւնները փոխադարձաբար իրենց նաւահանգիստներուն մէջ չպիտի թողուն — բացի ապրանքներու փոխադրուած երկրին մասնաւոր արտօնութեան — որ օսմ. կայսրութեան երկիրները կամ Ռումանիա ղրկուին այն տեսակ ապրանքներ, որոնք օսմ. կայսրութեան կամ Ռումանիոյ մէջ արգիլուած են կամ մենաշնորհուած։ Այդ կարգի ապրանքներն են Թուրքիոյ համար.— Վառօդ եւ ամէն տեսակ զինուորական նիւթեր, պատերազմական զէնքեր եւ անոնց յարակիցները, ռազմամթերքներ, ծխախոտներ՝ իրենց ամէն ձեւին տակ, թէնպէքին եւ աղը։ Իսկ Ռումանիոյ համար են.— Վառօդ ու ամէն տեսակ զինուորական նիւթեր, պատերազմական զէնքեր եւ անոնց յարակիցները, ռազմամթերքներ, ծխախոտները՝ իրենց ամէն ձեւին տակ, թէմպէքին, աղը, լուցկիները, խաղի թուղթեր եւ սիկառի թուղթեր։ Սոյն ցանկերը պարագային համեմատ կրնան փոխուիլ, միւս կողմին առաջուընէ գրով տեղեկութիւն տալով։

Յօդ. Զ.—Օսմանեան շոգենաւերը իրենց բեռներով Ռումանիոյ մէջ եւ ռումանական շոգենաւերը իրենց բեռներով՝ Վեհ. Սուլթանին բոլոր երկիրներուն մէջ ամէն կերպով ամէնէն նպաստաւորեալ ազգին գտած ընդունելութիւնը այս մասին պիտի վայելեն։ Միայն թէ երկու պայմանադիր տէրութիւնները փոխադարձաբար իրենց կը վերապահեն գործելու ազատութիւնը ծովային եւ ուրիշ պայմաններու մասին, որոնք պիտի հաստատուին երկու տէրութեանց միջեւ կնքուելիք հիւպատոսական դաշնագրով։

Յօդ. Է. — Ներկայ դաշնագրութիւնը պիտի սկսի գործադրուիլ, երկու կողմէ ալ վաւերացուած օրէն սկսեալ հինգ տարուան պայմանաժամով։ Սակայն այդ թուականէն տասներկու ամիս առաջ, պայմանադիր տէրութեանց իւրաքանչիւրը իրաւունք պիտի ունենայ դաշնագրութիւնը ջնջուած նկատել։ Այս պարագային, դաշնագրութիւնը պիտի դադրի գործադրութենէ տարի մը ետքը այն օրէն, ուր դաշնագրութեան ջնջումը պիտի հաղորդուի միւս կողմին։ Վաւերացումները կարելի եղածին չափ շուտով պիտի կատարուին Կ. Պոլսոյ մէջ։

ԱՊՐԱՆՔՆԵՐՈՒ ՑԱՆԿԸ

1.—Աղի ձուկեր՝ լաքէրտա եւ այլն ու չոր ձուկեր՝ չիրոզ եւ այլն՝ իւրաքանչիւր հարիւր քիլոյին 4 ղրուշ։ 2. Սիպէ (միւրէքքէպ պալըղը) ու գարաքաթիցա՝ 10 ղրուշ։ 3. Աղած սկումբր՝ 4 ղրուշ։ 4. Ձկնավանչ եւ այլն՝ 1 ղրուշ։ 5. Թարմ սարբէ 6 ղրուշ։ 6. Սուսամ հանեքի վիճակին մէջ՝ 1.50։ 7. Սալէպ՝ 30։ 8. Շմորտակ՝ (չէօյէն)՝ 1.50։ 9. Ամէն տեսակ թարմ պտուղներ՝ 7.50։ 10. Չոր թուզ թելի վրայ անցուած եւ Թիրէի տարին սեւ չամիչ՝ 1.50։ 11. Տուփի ու պարկի մէջ չոր թուզ եւ «րօզադը» ու Սուլթանին չամիչ՝ 4։ 12. Կեղեւով նուշ՝ 8։ 13. Կաղին ու չոր ծիրան՝ 7։ 14. Առանց կեղեւի նուշ կամ պիստակ եւ այլն՝ 12։ 15. Ծիրանի բաստեղ՝ 6։ 16. Արմաւ, տասնըհինգ քիլոյէն աւելի կշռող սընտուկներու եւ պարկերու ու զամբիւղներու մէջ դրուած՝ 10։ 17. Անիսոն՝ 5։ 18. Նարինջ, լէմոն եւ այլն՝ 2։ 19։ Աղած եւ տակառի կամ կողովի մէջ դրուած ձիթապտուղ՝ 1.50։ 20. Հէլվա ու լոքում՝ 15։ 21. Թահին՝ 6։ 22. Կապարինի մատղաշ պտուղ (քաբր.—քէպըրէ) աղած ու տակառի մէջ՝ 10։ 23. Մաստիքա՝ 30։ 24. Կարմիր պղպեղ՝ 10։ 25. Նարինջի, լէմոնի եւ այլն կեղեւներ՝ 10։ 26. Բրինձ՝ 5։ 27. Սինձ (չիրիշ) 10։ 28. Տակառի ու տիկի մէջ ձէթ՝ 5։ 29. Ջուլ բուրդէ եւ այլն կապերտներ մէթրօյով կամ հատով. նաեւ ճէճիմներ՝ 60։ 30. Ծամոլ ու անոնց ծայր փէս՝ 400։ 31. Հէլվայի տուփերու նման փայտէ կլոր տուփեր տուրքէ զերծ են։ 32. ափիոն՝ 300, 33. Ձկան իւղ՝ 5։

Առեւտրական ներկայ դաշնագրութեան ստորագրուելուն առթիւ օսմ. կառավարութիւնը կը յայտարարէ թէ իրեն պարտքը պիտի համարի գոհացուցիչ կարգադրութիւն մը ընել Ռումանիոյ այն առաջարկութեան թէ Ռումանիա ղրկուած օսմ. ծխախոտներու իւրաքանչիւր օխային առնուած չորս ղրուշի արտածման տուրքը ջնջուի։

Ռումանիոյ կառավարութիւնը կը յայտարարէ մաքսային ընդհանուր սակացոյցը պահպանել հետեւեալ ապրանքներուն նկատմամբ.

1. Թարմ բանջարեղէն իւրաքանչիւր հարիւր քիլոյին 8 ֆր. 2. Միայն չորցուած բանջարեղէններ՝ 10։ 3. Խաղողին եւ [illegible] մաքսէ զերծ։ 4. Ձէհրի եւ ներկի ուրիշ նիւթեր՝ նոյնպէս։ 5. Պղինձ, արոյր եւ այլն ու անոնց կտորուանքները՝ նոյնպէս։ 6. Ջրանուած կամ սանտրուած բամպակ, կամ բամպակի կտորտանք՝ 6։ 7. Ամէն տեսակ սապոնք՝ 150։ 8. Սարտէլյա ու այդ կարգի աղած ձուկեր՝ 8։ 9. Զանազան կրանիթ քարեր՝ 0.4 ֆր.։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Պատրիարքարան հասած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Վանայ Առաջն. Տեղապահ Տ. Սահակ եպիսկոպոս յունիս 29ին իր պաշտօնատեղին հասեր է։

—Պալըքէսէրի Գաւառական Վարչութիւնը տեղեկանալով որ Պանտրմայի Թաղական Խորհուրդի անդամներէն միայն երկու հոգի մնացեր են, որոնք են Մատթէոս էֆ. Արծումանեան եւ Նազարէթ էֆ. Ճամճեան, Տ. Նշան քահանան Պանտրմա ղրկեր է, Թաղ. Խորհուրդը վերակազմելու համար։ Տ. Նշան տեղւոյն երեւելիներուն հետ խորհրդակցելով երկու անդամներուն վրայ աւելցուցեր է եօթը հոգի ալ, որով Թաղական Խորհուրդը իր վերջնական կազմութիւնը ստացեր է։

—Սըվազի Առաջնորդ Տ. Պետրոս արքեպիսկոպոս յունիս 26ին Սըվազ վերադարձեր է իր հովուական այցելութենէն. արդէն Քաղաքական Ժողովի եւ որբանոցի հոգաբարձութեան կողմէ ներկայացուցիչներ եւ քահանայ մը Թօքատ գացեր էին իրեն հրաւիրակ, իսկ ժամանման առտուն բոլոր ժողովականներ 3 ժամու ճամբայ ընդ առաջ գացեր են. քաղաքին մօտերը Արամեան վարժարանի ուսուցիչներ բարձ. դասարանի ուսանողներու հետ երգերով եւ ուղերձով մը բարի գալուստ մաղթեցին։ Իսկ աւելի մօտերն ալ, որբանոցի ամբողջ սաներ երգով եւ ճառով մը իրենց ուրախութիւնը յայտներ են։ Առաջնորդարանի մէջ մինչեւ իրիկուն այցելութիւն կատարուեր է, եւ յետոյ Սրբազանը Վեհափ. կուսակալին այցելութիւն տալով, կէս ժամու չափ տեսակցեր է. այժմ Սրբազանը վանքը կը գտնուի. առողջական վիճակը լաւ է։

—Ուսումնական Խորհուրդի Նիստերը ո՛չ թէ մինչեւ օգոստոս 31 յետաձգուած են, ինչպէս հրատարակուած էր սխալմամբ, այլ մինչեւ յուլիսի վերջը։ Խորհուրդին առաջին նիստը տեղի պիտի ունենայ օգոստոս 2 ուրբաթ օրը։ Այս սխալը, պէտք է աւելցնել, Ուսումնական Խորհուրդի քարտուղարին կը վերաբերի, քանի որ ինքն է Խորհուրդին պաշտօնական որոշումները խմբագրողը։

—Արմաշի փոխ—վանահայր Տ. Եղիշէ եպիսկոպոս Դուրեան, գիւղացական արձակուրդի առթիւ մայրաքաղաքս պիտի գայ ի մօտոյ։

—Պատրիարքարանէ գրուեցաւ Գասթէմոնիի Թաղ. Խորհուրդին թէ տեղւոյն համար ուրիշ քահանայ մը չգտնուելուն, պէտք է բաւականանան Տաճատ քահանայով։ Իրաւ, հաղուադէպ ապրանք սա մեր քահանաները, ինչպէս յորջորջուած են այսօրուան մեր խմբագրականին մէջ։

—Արդինի Ս. Աստուածածին վանքին նկատմամբ Պատրիարքարան հասած գրութիւններուն նայելով, վանքը անհանդուրժելի կացութեան մը մատնուեր եւ պարտքեր դիզուեր են, յոռի մատակարարութեան պատճառաւ։ Պատրիարքարանէն գրուեցաւ այդ վանքին Վանահայրի փոխանորդ Տ. Յակոբ վարդապետ Վ. Մովսէսեանի, որպէս զի ստոյգ տեղեկութիւններ տայ եւ ել ու մուտքի հաշիւները հաղորդէ Կեդրոնին։

—Պատրիարքարանի Ա. գործակատար Տիգրան էֆ. Տ. Ներսէսեան, երէկ, կայս. պալատ գնաց։

—Էջմիածնէն հասած լուրերու նայելով, Օշականի մէջ Ս. Հայրապետին յատկացուած սենեակները չարագործներ մտնելով կողոպտեր են զանոնք։ Քննութիւն մը բացուեր է, բայց դեռ երեւան չեն հանուեր գողերը։

—Կրօնական գործոց տեսուչ Վսեմ. Ձիվէր պէյ, կիրակի առտու Ս. Պատրիարք Հօր բնակարանը գնաց, բայց հոն չգտնելով Ն. Սրբազնութիւնը, Ղալաթիոյ եկեղեցւոյ Խորհրդարանին մէջ տեսակցեցաւ։

—Սամաթիոյ Ալթը Մէրմէր Ս. Յակոբ եկեղեցւին Թաղ. Խորհուրդը՝ որ ասկէ առաջ կազմալուծուած էր, այս անգամ վերջնականապէս կազմակերպուեր եւ քաղաքիս Արտաւազդ վարդապետի կողմէ ծանուցուեր է Ս. Պատրիարքին։ Թաղ. Խորհուրդը կազմուեր է հետեւեալ անձերէն.— Տեարք Գէորգ Ճիվանեան (ատենապետ), Արշակ Կիրէճճեան (ատենադպիր), Գրիգոր Աղամեան (գանձապետ), Եղիա Կարապետեան, Տոքթ. Մինաս Նիկողոսեան, Մարտիրոս Յակոբեան եւ Տիրան Լօղմանեան։

ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հանգուցեալ Պետրոս էֆ. Տէրմենճեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի մէկ օսմ. ոսկի նուիրած է Հիւանդանոցիս Բուժանդ էֆ. Իւթիւճեան։

(Հոգաբարձութիւն)

ՀԱՐՍԱՆԻՔ

Երկուշաբթի, ժամը 7ին, Հիւանդանոցի Ս. Փրկչեան մատուռն մէջ՝ պսակադրութիւնը կատարուեցաւ Մամուլ գուեշտաթերթի արտօնատէր հանգուցեալ Գէորգ էֆէնտի Ասլանեանի որդւոյն՝ Արմենակ էֆ. Գ. Ասլանեանի, ընդ Օր. Թագուհի Պ. Թօհմաճեանի, կնքահայրութեամբ Գարեգին էֆ. Մերկերեանի, եւ ի ներկայութեան երկուստ հոծ բազմութեան։ Հանդէսին կը նախագահէր Տ. Մեսրոպ արքեպիսկոպոս Սաքըզեան, շուրջն ունենալով եկեղեցականները եւ դպրաց դասը, ինչպէս նաեւ Յունաց նախորդ Պատրիարք Տ. Կոստանդինոս Սրբազանի կողմէ ղրկուած յոյն քահանայ մը։

Պսակադրութեան հանդէսէն յետոյ հարսն ու փեսան եւ հանդիսականները հրաւիրուեցան Ս. Փրկչեան հաստատութեան Տնօրէնութեան սենեակը, ուր մեծարանքներ ըլլալէ յետոյ, նորապսակները առաջնորդուեցան կառքերով Նարլըգաբու, Թօհմաճեանց բնակարանը, ուր հարսանեկան խրախճանք մը կատարուեցաւ՝ ի պատիւ Արմենակ Գ. Ասլանեան էֆէնտիի։ Այս առթիւ շնորհաւորական հեռագիրներ, նամակներ ու քարթեր, ինչպէս նաեւ ծաղկեփունջեր ղրկուած էին նորապսակներուն։

ԱԶԳ.—Ս. Յակոբայ Ազգ. Որբանոցի համար երկու դաստիարակ—ուսուցիչներու պէտք կայ։ Այս պաշտօնը վարել փափաքողները կրնան ներկայանալ, ամէն օր, կէս օրէ վերջ, Որբանոցիս Տնօրէնութեան, բանակցութեան համար։

Այսօրուան Հեռագիրներ

(ԱԺԱՆՍ ՏԸ ՔՈՆՍԹԱՆԹԻՆՈՊԼ)

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ, 15 յուլիս.— Լուկա գետին վրայ, Բրէսթրաչէնքաւս քաղաքին մօտ, շոգենաւ մը ընկղմեցաւ։ Երեսուն հոգի խեղդուեցան։

ՔՐԱՍՆՈՅԷ-ՍԷԼՕ.—Իտալիոյ Թագաւորին ի պատիւ կատարուած զօրահանդէսը շատ շքեղ եղաւ։ Զինուորներուն կը հրամայէր Վլատիմիր մեծ դուքսը։ Ներկայ գտնուեցան Նիքօլա կայսրը, Վիքթոր Էմմանուէլ Թագաւորը, Ռուսիոյ կայսրուհին, մայր-կայսրուհին եւ կայս. ընտանիքին անդամները։ Նոյնին Վեհափառութիւնները բանակին «Հուրրա՛»ներով ողջունուեցան։ Նիքօլա կայսրը քանի մը զօրագունդեր անցընել տուաւ Իտալիոյ Թագաւորին առջեւէն։ Ցերեկը կայս. պալատին մէջ սեղան մը տրուեցաւ. ապա Նոյնին Վեհափառութիւնները Բեդերհօֆ դարձան։

—Պետեր Նիքօլայէվիչ մեծ դուքսը, այս իրիկուն, մեծ հացկերոյթ մը կու տայ Իտալիոյ Թագաւորին ի պատիւ։ Վաղն ալ արտաքին գործոց նախարար Լամզտորֆի կոմսը հացկերոյթ մը պիտի տայ։

—Վիքթոր Էմմանուէլ Թագաւորը, վաղը, Քարլօ Ալպէրթօ յածանաւին մէջ սեղան մը պիտի տայ Նիքօլա կայսեր ի պատիւ։ Իտալիոյ Թագաւորը հինգշաբթի կէսօրէն երեք ժամ ետքը պիտի մեկնի։

ՀՌՈՄ.— Բրինտիզիէն կը հեռագրեն Սթէֆանի գործակալութեան թէ իտալական Քարլօ Ալպէրթօ յածանաւը ժամ 8ին անցեր է։ Գործակալութիւնը ատոր վերաբերեալ առաջին հեռագիրները Մարքոնիի դրութեամբ ստացեր է Պոլտիւի կայարանէն, Քորնուայլի մէջ, անգլիական 1600 մղոն հեռաւորութենէ։ Այդ հեռագիրները շատ յստակ էին։ Մարքոնի կ'ըսէ թէ մօտերս պիտի յաջողի անխափան կերպով հեռագիր ուղղել աշխարհի չորքը։

ԼՈՆՏՈՆ.—Էտուարտ Թագաւորը, կէս օրին, Պըքինկէմի պալատէն մեկնեցաւ հիւանդանոցի կառքով։ Վիքթորիա կայարանը գնաց եւ անկէ ալ շոգեկառքով Բորթսմութ, ուր իրիկուան հասաւ. յետոյ իր զբօսանաւը փոխադրուեցաւ. օդը շատ նպաստաւոր է Թագաւորին բժշկուելուն համար։

ՉԷԹԻՆՆԷ.— Իտալական պատուիրակութիւնը մեկնեցաւ։ Նիքօլա իշխանը պատուանշաններ տուաւ անոր անդամներուն։

—Երէկ մեծ հացկերոյթ մը տրուեցաւ Թուրխան փաշայի ի պատիւ։ Նիքօլա իշխանը բաժակ պարպեց Վեհ. Սուլթանին կենացը։ Նուագածուները Համիտիէ քայլերգը նուագեցին։ Թուրխան փաշա, Վեհ. Սուլթանին կողմէ, ականակուռ ժամացոյց մը ու շղթայ մը յանձնեց Միրքօ իշխանին. նաեւ ականակուռ վարդակալ մը ու ապարանջան մը հարսին՝ Նաթալի իշխանուհիին։

ՊՐՈՒՔՍԷԼ.— Սբայէն կը հեռագրեն Ռէֆօրմի թէ Պէլճիքայի Թագուհիին վիճակը ծանրացած է։ Թագուհին այսօրուան հանդէսներուն ներկայ պիտի գտնուէր, բայց վերջին պահուն այդ հանդէսները յետաձգուեցան։

ԲԱՐԻԶ.—Այս առտու Բարիզէն Վերսայլ գացող կառախումբի մը մէջ երիտասարդ մը դաշոյնի քանի մը հարուածներ տուաւ գերման աղջիկ մը՝ Օրթինճային։ Ոճրագործը ձերբակալուեցաւ, բայց ո՛վ ըլլալը չուզեց ըսել։ Վիրաւորին վիճակը շատ ծանր է։

ԼՈՆՏՈՆ.— Լորտերու Ժողովին մէջ ատենապետը յայտարարեց թէ նախարարապետին փոփոխութիւնը՝ կառավարութեան քաղաքականութեան մէջ բնաւ փոփոխութիւն մը առաջ պիտի չբերէ։

(ԱԺԱՆՍ ՆԱՍԻՕՆԱԼ)

ԲԱՐԻԶ, 15 յուլիս.— Պ. Լուպէ, այսօր, ընդունեց Ռաս Մաքօնէնը։ Արտաքին գործոց նախարար Պ. Տէլքասէ սեղան մը տուաւ ի պատիւ Ռաս Մաքօնէնի։

ԼՈՆՏՈՆ.—Էտուարտ Թագաւորը, կարելի եղաւ, այսօր փոխադրել զբօսանաւը որ Հուայթ կղզին եւ Բորթսմութ պիտի երթայ։ Առողջական վիճակը շատ գոհացուցիչ է, թէեւ քիչ մը տկար։

ՀՌՈՄ.— Միջերկրականի իտալական նաւատորմիղը, տասնըհինգ օրէն, ճամբայ կ'ելլէ՝ օսմ. քանի մը նաւահանգիստներ այցելելու։

ԼՈՆՏՈՆ.—Եոհաննէսպուրկէն կը հեռագրեն թէ Ուիթուաթէրսրանի հանքերուն յունիս ամսուան ամբողջ արտադրութիւնն է 143,000 ունկի ոսկի, մինչդեռ մայիսին 138,000 էր։

ԲԱՐԻԶ.—Պանամայի ջրանցքին գնման համար սահմանուած 200 միլիոն ֆր.ի 130ը Հին Ընկերութեան պիտի վճարուի եւ 70 միլիոնն ալ Նոր Ընկերութեան։

ՊԵՐԼԻՆ.— Գերման Ընկերութիւնը սկսաւ զետեղումը ընդծովեայ նոր հեռագրաթելի մը՝ Գերմանիոյ եւ հիւսիսային Ամերիկայի միջեւ։

ԼՈՆՏՈՆ.— Էտուարտ Թագաւորը Վիքթորիա պատուանշանին ականակուռ աստիճանը տուաւ Լորտ Սոլզպէրիի, հանրային գործերէ քաշուելուն առթիւ։

—Ելմտական նախարար Սըր Մայքլ Հիքս Պիչի հրաժարականը նպաստաւոր կերպով ընդունուեցաւ Լոնտոնի մէջ։

—Տէյլի Մէյլ կը հաստատէ թէ Էտուարտ Թագաւորին Թագադրութեան օրը պաշտօնապէս օգոստոս 9ին որոշուած է։

ՍԱԿԱՐԱՆ

—o—

ԱՐՏԱՍՈՎՈՐ ԲԱՐՁՐԱՑՈՒՄ ՍԱԿԵՐՈՒ

ՕՍՄ. ՔՈՆՍՈԼԻՏԷՆ 31 ՂՐՇ. 16 ՓԱՐԱ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ՝ 120 ՖՐԱՆՔ

Արեւելքի ընթերցողները՝ մանաւանդ այս բաժնին հետ գործ ունեցողները, երէկ տեսան թէ կը գրէինք «հաւանական է որ 30 լման ղրուշը ծախահարուի։» Բայց գրեթէ բոլոր ակնկալութենէ դուրս, ոչ միայն 30ը, այլ եւ «լման 31»ն ալ գլեց անցաւ օսմ. քոնսոլիտէն եւ տակաւին կը բարձրանայ։ Երէկ, Արեւելք տպուելէն վերջը ստացուած հեռագիրներու հետեւանքով հետզհետէ բարձրանալով Ֆուրեւայով քոնսոլիտէն մինչեւ 30 ղրշ. 27 փր. ելաւ, այնպէս որ շատ մը գնել ուզողներ, նոյն իսկ 2–3 փր. աւելի տալով, պահ մը չկրցան գնել, որովհետեւ «ծախող» չկար։ Ամէնքը «գնող» էին։ Շատեր շահէն վազ անցան, աղէկ, բայց «բաց մնացողները» ի՞նչ ընէին։ Արդէն խոշոր վնասներու ենթարկուած էին եւ սակը գնել՝ վայրկեան մը չէր կենար եղած տեղը. կը սլանար կը սուրար դէպ ի վեր։ Այլ, ա՛լ աւելի դէշ եղաւ բաց ծախողներու կացութիւնը եւ շուարեցաւ գլխնին, երբ նոր թափով մը քոնսոլիտէն 31 ղրշ.ն ալ անցաւ։ Փոցաւիլ կ'ուզէին բայց ինչպէս... ծանկայթ չկար կամ չափազանց սուղ։ Իսքիլանց ալ կ'ուզէին բայց թէ՛ առնողները քիչ էին եւ թէ շատ թանկ։ Ինչ ո՛ր է, իրիկուան դէմ ուշ ժամանակ Բարիզէն հեռագիր մը կ'առաջարկէր 5 սանթիմ պակաս։ Էն, ինչ եւ լոյծ։ Քիչ մը կը յուսադրուին «աչքըճի»ները։ Սակը հոն ալ կը կորսէ մէկ երկու փարա։ Սակարանը կը գոցուի եւ ամէնքը քիչ վերջը տուն կ'երթան... գրեթէ անհանգիստ եւ անքուն գիշեր մը անցընելու համար։

* * *

Այս առաւօտ, անանկ ժամու մը, որ ուրիշ առաւօտներ, Սակարանին դուռն անգամ գոց է, խուռն բազմութիւն մը ժողվուած է Սակարանին բակը, որ նեղ կուգայ։ Ամէն դէմքէ եւ բաւական թիւով ալ նորանոր մարդիկ կան։ «Մալճի»ները, խումբ խումբ եղած աղմուկ անդին, կը խօսակցին, կը չղակցին ուրախ ղալարթ դէմքով։ «Աչքըճի»ները անկիւնները ժողվուած ցած ձայնով կը խօսակցին։ Աւելի ճիշդ կ'ըլլայ ըսել կը վիճաբանին, մանաւանդ մէկ մը տխուր դէմքով։ Ամէնքն ալ անսպառ համբերութեամբ կը սպասեն երանելի Թիւին ի տես։ Գնողները, անսահմանելի կոյտուած են։ Ծախողները սրտատրոփ՝ այլ յուսալից են միանգամայն։ Չէ՞ մի որ «5 սանթիմ պակաս» եկած է։ «Ցեռոյ-ջամ»ը—ռէաքսիոն—սկսած է կ'ենթադրեն։ Ժամը կը մօտենայ Սակարանը բացուելուն։ Քառորդ մնացած է, 10 վայրկեան մնաց, 5 մնաց, 2 վայրկեան մնաց։ Ընդհանուրին աչքը յառած է թիւը կախուելիք պաստառին։ Զանգակը կը զարնէ, թիւը կ'երեւայ, եւ երեւնալով բարձրանալ սկիզբը մէկ կ'ըլլայ 4–5–6 ելլէն չուչը հազիւ 31 ղրշ. 12 փարան կ'առնէ։ Դարձեալ գնողներուն համար քէֆ, իսկ ծախողներուն համար «անդ եղիցի լալ եւ կրճտել ատամանց»։

* * *

Այս բարձրացումը կը վերագրուի, սա պարագային որ Լոնտոն եւ Բարիզ խոշոր ձեռքէ օսմ. քոնսոլիտէ յափշտակել կ'ուզեն պարզապէս։

* * *

Արեւելք մամուլը գրուած պահուն Քոնսոլիտը կ'արժէ 31·37 փր. եւ Երկաթուղին 121½ ֆր.։ Մ. Հ.

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ 2 Յուլիս

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ռ.	30	32½
Ամէնէն բարձր գին	»	30	35
Ամէնէն վար գին	»	29	37
Ռումէլիի Երկաթուղի գոց	ֆր.	117	75
Ամէնէն բարձր գին	»	117	87
Ամէնէն վար գին	»	115	50

ԲԱՑՈՒՄ 3 Յուլիս

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Ք. Կ.	30	38
Ռումէլիի Երկաթուղի	ֆր.	119	—
Շիրքէթի Խայրիէ		23	75
Օսմանիէ		—	—
Ռէժի		—	—
Օսմ. Պանքա		—	—
Քրէտի Ժէնէրալ Օսմ.		0	10
Սօս. Օթ. Շանժ է Վալէօռ		0	13
Օ. մ. Ապահ. Ընկ.		8	55
Թրամուէյ բաժնեթուղթ		5	35
» ժուիսանս		1	40
» պարտաթուղթ		492	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ		295	—
Թրանսվալ		142	—
Քրէտի Ֆօնսիէ Էժիբթիէն		263	75
Լավըրիոն		69	—

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԲԱՐԻԶ, 15 Յուլիս

Ֆրանս. Ռանթ 3 %			101	27
» » 3½ %			102	57
Օսմ. Քոնս. սէրի Դ.	բաց.	Ղրշ.	28	—
	գոց.	»	28	40
» » » Բ.		»	54	80
» » » Գ.		»	30	35
Օսմ. Կայս. Պանքա		ֆր.	561	—
Օսմանիէ		»	484	—
Ռումէլի երկաթուղի		»	120	—
Օսմ մաքսատուն		»	528	—
Օսմ Ռէժի		»	323	—
Բրիօրիթէ Թիւրք 4 %		»	508	—
Քրէտի Լիօնէ		»	1052	—
Իտալական Ռանթ		»	102	10
Սպանիական արտաքին		»	80	70
Թրանսվալ		»	146	—
Չէք Լոնտոնի վրայ		»	25	155
Դրամաշեղ		»	—	—

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852
Տէր Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
396 ՄԵԾ-ՓՈՂՈՑ ՊԵՐԱ 396
ԵԱՆԻ ԳԱՐԵՋԱՏԵԱՆ ՎՐԱՅԻ ՇԱՐՔԸ
(Ճիշդ Զմուռնեանց դէմը)

Ամենատանջոտ ցաւած ակռաները մէկ անգամէն կը լեցնեն, ցաւով գիմող եւ բուժուած վերադառնալու պայմանաւ։

Նուրբ, ճաշակաւոր եւ դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար եւ նման բնականի, դէմքի ձեւաւորութիւն, ըստ տարիքի, ծամուածքին, եւ աղուոր արտասանութիւն երաշխաւորելով։

Թմրեցուցիչ դեղերու եւ ամենակատարելագործեալ գործիներու միջոցաւ, առանց ցաւի ատամնահանութիւն։

Զմեանները կիրակի օրերն ալ ալ, (մինչեւ կէս օր) ինչպէս նաեւ ամէն օր, (մինչեւ կէս գիշեր) հիւանդ կ'ընդունին։

ՍՔՈԹԻ ՄՕՌՈՒԻ ՁԿԱՆ ՕՇԱՐԱԿ
Կ. Պոլիս, 18 Սեպտ. 1888
Պարոնայք Սքոթ եւ Պոուն,
Ցորմէ վեր սկսած եմ գործածել ձեր Սքոթի օշարակը, միշտ լաւ արդիւնքներ ունեցայ մանկանց [illegible] եւ [illegible] հիւանդութեանց քանի մը դէպքերու մէջ։
Իմ կարծիքս է թէ այս ծանօթ եւ յաջող պատրաստութիւնը միշտ նախամեծար [illegible] ձկան իւղէն եւ իր [illegible] դեղին։
Տր. Ա. ԱՆՏՐԻԿԵԱՆ
[illegible] Օսմանիէ [illegible]

ԻԼԱՆ

Բուրսա վէ Թէլէկրաֆ Նէզարէթինտէն

Միւսթաճէլէն լիւզում կէօրիւլէն 30 թօփ ղալըն 8 նումէրօ քաթըմլը պէչ իլէ 10200 քիլօկրամ 4 միլիմէթրօ թէլին վէ 1560 ատէտ թիմուրը մէրպութ օրթա մօտէլ իզոլաթօրըն մէվզուն [illegible] վազ օլունտուղը ճիհէթլէ զիքր օլունան [illegible] իլէ թէլ վէ իզոլաթօրլարըն [illegible] թալիպ օլանլար նիւմունէ վէ շէրայիթլէրինի կէօրմէք [illegible] 100ատէ 10 [illegible] Տէրսաատէթ Թէլէկրաֆ [illegible] Բուրսա Նէզարէթի մէճլիսինէ [illegible] օլունուր։ 833

Ֆի 29 հազիրան սէնէ 1317

ՏԻԵԶԱՐԻ ԳԻՆԻՆ ՈՒ ՕՇԱՐԱԿԸ

ԼԱՔԹՕ-ՖՈՍՖԱՏ ՏԸ ՇՕՑՈՎ

VIN et SIROP de DUSART

Տիեզարի գինիին ու օշարակին մէջ գտնուած լաքթօ-ֆոսֆադ տը շօն աժենէն ազդեցիկ վերանորոգիչն է։

Ոսկրաթիք տղոց ոսկորները կը հաստատէ ու կը զօրացնէ. ուժ կուտայ թոյլ և անյաջին տղոց։

Եղի կիները այս գինին ու օշարակը խմելով չեն յոգնիր ու չեն փափքիր և առելի կորովի տղաք կը ծնին։

Լաքթօ-ֆոսֆադը ստամոքսներուն կամքը կը շատցունէ և տղաքը կը պաշտպանէ ընդհէմաճման հիւանդութեանց։ Իր ազդեցութեամբ, ակռաները շուտ կը բուսնին։ Բարիզ, Վիվիէն փողոց։ A.

ԳԱՐԱՃԻԿԵՐ ՍԱՆՃԼԱՐԸ

ԼԵԱՐԴԻ ԽԻԹԵՐ

Անոնք որ դժբախտութիւն ունեցած են լեարդի խիթերուն (գարաճիկէր սանճըլարը) ենթարկուելու, գիտեն որ և ոչ մէկ ցաւ, ո՛չ մէկ խոստումք այս խիթերուն չափ սաստկութեամբ կը նեղէ մարդը։ Հիւանդը՝ ցաւերուն սաստկութենէն ո՛չ կրնայ նստիլ, ո՛չ ալ՝ անկողնին մէջ հանգիստ ընել, չորսնակ վերմակը կը ճանկռտէ, տաք, պաղ քրտինք կը թափէ ու կը հեծէ։

Ուրախութեամբ կը ծանուցանենք որ այս սոսկալի հիւանդութիւնը հիմա կը բժշկուի օրական երեքէն վեց դեղահատ առնելով։ Ֆրանսայի առաջնակարգ բժիշկներէն Տօքթ. Տիւկայի պատրաստած դեղահատները, այսինքն pilules hepatiques du docteur Dugas աշխարհս ամենէն ազդեցիկ դարմանն են այս լեարդի հիւանդութեան զոր կը բուժեն հիմնապէս և ապահովապէս, կարճ ժամանակի մէջ։ Ցաւերուն սաստկացած առեն օրական վեց, իսկ թեթեւցած առեն օրական երեք չորս դեղահատ՝ բաւական են հիմնապէս բուժելու լեարդի ամէն տեսակ հիւանդութիւն ու խիթ, մաղձոտութիւն (սաֆրա) և դեղնութիւն (սարըլըգ) և մաղձի ու լեարդի ուրիշ հիւանդութիւնները, առիկա ապացուցուած է հազարաւոր փորձերով։

Կը ծախուի Կ. Պոլիս Գաղէզ գործու Գրիչլիւքեան դեղարանը։ Սուլթան Համամ Մեցիքի Լինօս և Գոնտեցիանոս դեղթերանոցները և ուրիշ ամէն տեղ։

ՏՕՔԹՕՐ Ե. ԱՐԱԳԵԱՆ

[illegible] ատամնաբոյժ Բարիզի

Ի Սիրքէ ալ Բէրա, թիւ 1

Ամէն օր կ'ընդունի ժամը 4էն 10 (Ք. Թ.)։ Բշ. և Ուրբ. կէս օրէն ետք Սիրքէճի գնացող Նալքատէ Ներքին օրերը ժամադրութեամբ։

Աղքատաց ձրի 490

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ

ԱՄԵՆԱՀԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԱԿԱՐԵՒՈՐ
ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԻ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

Զուտ փոխադարձ, հիմնեալ 1845ին

1902 Յունուար 1ին երաշխաւորեալ գոյքը՝ Փր. 1,506,000,000.

1901ին ապահովագրեալներուն եղած փոխատուութիւնները՝ Փր. 34,000,000.

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ 600,000էն աւելի ապահովագրեալ ունի, որոնք կը կազմեն Ընկերութիւնը, և որոնց կը պատկանի բոլորը շահեր։ 1901ին ապահովագրեալոց վճարուած շահաբաժիններու գումարը՝ Փր. 17,500,000։

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔԻ տիեզերական բոլիսը մինչև հիմա ուրիշ որ և է ընկերութենէ կը յանձնուած բոլիսներէն աւելի անկաշկանդ և շահաւոր պայմանագրութիւնն է, յանձնուած օրէն սկսեալ անվիճելի է, ըլլայ գրաւման, ճամբորդութեան, մահուան տեսակներուն և պատճառին, անձնապաշտութեան և մինչև իսկ պատերազմի առեն։ Տիեզերական բոլիսը կ'երաշխաւորէ փոխատուութիւններ 3 տարի ապահովագին վճարելէ յետոյ, առանց յետագայ ապահովագինն հաշուի առնելու. այս փոխատուութեանց գումարները գատ գատ նշանակուած են բոլիսին մէջ. 30 օր պայմանաժամ իւրաքանչիւր վճարման համար առանց տոկոսի, վճարումները դադրեցնելէն մինչև 5 տարի վերստին շարունակելու առանձնաշնորհումը, յետաձգեալ ապահովագիրները 5 առ 100 տոկոսով հանդերձ վճարելով. մէկ տարեվճար ընելէ յետոյ իրաւանց կորուստ չկայ։ Ապահովագրութեան երկարաձգումը, բոլիսին մէջ նշանակուած ժամանակամիջոցի մը համար, այնպէս որ այդ ժամանակամիջոցին մէջ եթէ մահ պատահի, ապահովագրեալ գումարը կը հատուցուի ամբողջութեամբ, առանց հաշուի առնելու անվճար մնացած ապահովագինները։

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ 4 առ 100 տոկոսաբեր պայմանն ալ ունի, որ աշխարհի մէջ ցարդ գտնուած պայմաններէն ամենէն աւելի նպաստաւորն է։ Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել։

Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա
Ճ. ՈՒ. ՀՈՒԻԹՕԼ ԵՒ ԸՆԿ.
Քննիչ Պաշտօնեայ
Ա. ՋՈՒՀԱՃԵԱՆ

Պոլիս, Հուէթօլ խան
Վայվօտա փողոց, Վիթալիս խան
Ղալաթիա

ՈՍԿԵՐԻՉ ԳՈՒՍՄԹՕՖԼ

ՍԵՂԱՆԻ ՍՊԱՍՆԵՐ

ԳՈՐԾԱՐԱՆ ԲԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

56, Ռիւ տը Պօնտի

Ապրանքներու ցանկին առաքումը ձրի

ՊԱՀԱՆՋԵԼ ԳՈՐԾԱՐԱՆԻՆ ՄԱՐԴԱՆ

Եւ Գուսմթօֆլը անունը ամբողջ գրերով

Կրկին արծաթազօծում բոլոր տարիքներու

Ապրանքներու ցանկին առաքումը ձրի

Կը վաճառուի Կ. ՊՈԼԻՍ, գլխաւոր վաճառատանց մէջ, ԻԶՄԻՐ՝ Ֆ. Էօրտիաստ 47, Ռիւ Ֆրանք. ՍԵԼԱՆԻԿ՝ Բէք Լամ վաճառատուն, ՊԷՐՈՒԹ՝ Մէյբի և Մաճասէ։

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԻՄՆՈՒԱԾ
Վեհափառ Սուլթանին
Կայսերական Իրատէով

Որ կը կրէ 2/14 Օգոստ. 1892 թուականը (20 Մէֆէր 1310)

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Հրդեհի, արկածներու, փոխադրութեանց և կեանքի վրայ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին Կ. ՊՈԼԻՍ Եէնի խան, Գարաքէօյ Ղալաթիա

Գործակալ, Պոլսոյ կողմը Օսմ. Պանքայի մասնաճիւղը Եէնի ճամի Հավուզլը փողոց, Օսմ. Նամակատան դէմը։

Ենթ-գործակալ Պոլսոյ կողմը Պ. Ի. Զասօխ
Մարքուճճըլար, Զարըֆլը խան, թիւ 21

Ընկերութիւնը գործակալներ կը փնտռէ Թուրքիոյ այն ամէն քաղաքներու համար, ուր ներկայացուցիչ չունի։ 194

ԱՆԳՔՈՒԸ

Հիմնեալ 1858ին

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԷՋ ԳՏՆՈՒԱԾ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ ԱՄԷՆԷՆ ՀԻՆԸ ԵՒ ԱՄԷՆԷՆ ՑԱՐԱԾԵԱԼԸ

Երաշխաւորութեան գումար Փր. 168,000,000

Վճարեալ գումարներ Ֆր. 277,000,000

Թուրքիոյ եւ Յունաստանի համար ընդհանուր գործակալ
ՍԻԿՖՐԻՏ ԱՏԼԷՐ

Սթամպօլ Ապուս Էֆէնտի խան

EMULSION SCOTT

ՍԳՕԹԻ ՕՇԱՐԱԿԸ

Գործարանին նշանը

միակ միջոցն է որով կարելի ըլլայ խմել ձկան իւղն և իբօֆօսֆիթը, խիստ հաճելի է ճաշակելու և մարսողութեան կ'օգնէ։ Աշխարհի բոլոր բժիշկները ՍԳՕԹԻ ՕՇԱՐԱԿԸ կը յանձնարարեն բուժելու համար

ՀԻՒԾԱԽՏԸ, ԽՈՑԸ (սրտանց)
ԱՆԱՐԻՒՆՈՒԹԻՒՆԸ, ՄԻՒՐՈՒՄԸ
ՄԱՆԿԱՆՑ ՈՍԿՐԱԹՆԴՈՒԹԻՒՆԸ
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՎԱՏՈՒԺՈՒԹԻՒՆԸ
ԹՈՔԻ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆԸ, ՀԱԶԸ
ՀԱՐԲՈՒԽԸ, ՆԻՀԱՐՈՒԹԻՒՆԸ
և ՄԱՆԿԱՆՑ ՎՐԱՅ ՑԱՐՁԱԿՈՂ
ԲՈԼՈՐ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ։

Կը ծախուի բոլոր դեղագործներուն և դեղավաճառներուն քով։

Գործակատարք ի Կ. Պոլիս ՀԱՄՄԷՐ ԵՒ ՀԱԼԻՐ 531

ՊԷՐԼԻՆԻ ՎԻՔԹՈՐԻԱ

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Արքայական հրամանագրով արտօնուած 1853 տարւոյ 26ին կառավարութեան հսկողութեան տակ

Պէրլինի Վիքթորիան Գերմանիոյ ամէնէն հզօր Ընկերութիւնն է

Ապահովագր. դրամ Փր. 967,321,496
Պահեստի դրամ Փր. 270,096,743

ՊԷՐԼԻՆ ՎԻՔԹՈՐԻԱՆ ամէն տեսակ ապահովագրութիւն կ'ընդունի, ինչպէս կեանք, ծերութ, որբոց, ցկեանս թոշակ, ևլն.

ՆՈՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԷՋ

Ժողովրդական ապահովագրութիւն կեանքի իրաւանց բժշկական քննութեան

Կարելի է ապահովագրել իր կեանքը կամ տղոց ու որբերու համար օժիտ մը ապահովել փոքր վճարումներով.—(մեծ նոյն պայմանները կանոնաւոր ապահովագրութեան համար)։

Ապահովագրութիւն շոգենաւի, երկաթուղիի, բեռնակիր ևլն. արկածներու դէմ ամբողջ կեանքին համար, շաբաթական փոքր վճարումով մը, սկսեալ ՄԷԿ ՖՐԱՆՔԷ և վճարելի միմիայն մէկ տարուան համար 52 շաբաթ, այսինքն 52 ֆրանք), որ գէշով ամբողջ կեանքին համար ապահովագրուած կ'ըլլայ 10,000 Փր.՝ մահուան պարագային, 15,000 Փր.՝ արկածէն առաջ եկած անկարողութեան պարագային և օրական հինգ ֆրանք՝ ժամանակաւոր անկարողութեան պարագային։

Ընկերութեան Դրամատունը.—ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ
Ընդհ. Գործակալ,—ԷՄԻԼ ՎՕԿԼ

Ղալաթիա, Օսմ. Պանքային դէմը Մէյտէթ խան, թիւ 7, 8, 9։

ՖՐԷՅ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվրբուլի եւ Արեւելից միջեւ բանող շոգ.

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Վիրգորիան	10500	Ֆլավիա	3500
Առմէնեան	10500	Էթիօբիըն	3500
Բէսօրիան	10500	[illegible]	3000
Լանքասդրիան	9000	Ալճէրիան	3500
Ֆիլատէլֆիա	9000	Արապիան	3500
Գօլօմպիան	8000	Աթէնիան	2500
Ճօրճիան	8000	Անտալուզիան	2500
Պօստոնիան	8000	Ալզաչիըն	2500
Ֆիրծինիան	8000	Լէսպիան	2000
Քալիֆօրնիան	3700	Մինծօ	900
Վավօնիան	3700	Օբօրթօ	800
Ֆլամինիան	3700	Լէսպօն	800
Ֆապիան	3500		

Ապրանքի տէրերէն կը խնդրուի իրենց ապրանքը այլուր փոխադրելու կամ Ղալաթիոյ մաքսատունը հանելու համար իրենց հրահանգը տրկել շոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ ԷՏՎԱՐ ԼԱՖՕՆՏԷՆ
Ղալաթիա, քարափին վրայ մաքսատան հին տեղը

600

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվրբուլի Պօրտոյի, Միջերկրականի եւ Սեւ Ծովու միջեւ բանող շոգենաւք.

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Րամսէս	3000	Թիպաս	2500
Անպիս	3000	Նէթթիս	2400
Թէպըր	3000	Օսայրիս	2250
Քէանօբուս	3000	Բէբրա	2250
Ֆարօս	3000	Սֆինքս	2000
Օսմանլի	3000	Կասփրնր	1500
Մարիօթիս	2500	Կիպլէտ	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՈՒԻԹՈԼ և ԸՆԿ.
Ուիթոլ խան

ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.

194 31, Ճէյմս Սդրիդ Լիվրբուլ։

ՍԻՆԿԷՐ

ԿԱՑՍ. ՊԱԼԱՏԱՆ ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ

THE SINGER MANUFACTURING Cie.

Սինկէրի կարի մեքենաները կաւս ունքլ. ալդալատեայ առկունութեամբ այն զան գնահատուած են որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են, և բոլոր ընտանիքները, դերձակներն ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէրի Ընկերութիւնը բորդ 400է աւելի պատուոյ վկայական և շքադրամ ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներու մէջ։ Սասնաճիւղեր գաւառաց մէջ։

Սինկէրի մեքենաները կը վաճառուին՝ ՊԷՐԱ Ցիրտի ճամբայ, Ղալաթիա Սէյի դիմաց։

ՂԱԼԱԹԻԱ Սինկէր խան, Թիւնէլին առեւ. Թրամվայի կայարանին դիմաց.

ՍՏԱՄՊՕԼ Սուլթան Համամ թիւ 2. Սուլթան Պայազիտ Թրամվէյի Սթասիոնին դիմաց թիւ 18։

ՍԿԻՒՏԱՐ Չառչը Պօյու։

Գիտի պահէք ձեր գոյնին գեղեցկութիւնն ու թարմութիւնը գործածելով մասնաւոր բրնձափոշի

La VELOUTINE

պատրաստուած ՖԷՍՄՈՒԹՕ Ձեռք ը 534

CHles FAY, Perfumista

PARIS, 9, Rue de la Paix, 9, PARIS

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Քընդմէջ Հըլի, Կ. Պոլսոյ եւ Օտեսայի

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ալպանօ	1069	Գօմօ	1497	Կօզօ	1011	Մալմօ	724	Րօզարիօ	186
Ալէքթօ	3607	Գօնկօ	2906	Կրօտնօ	1695	Մարէնկօ	2273	Սաֆօ	1113
Անճէլօ	1541	Գորսօ	895	Հիրօ	775	Մարդէլլօ	3709	Ցիթիօ	1735
Արիօսթօ	2377	Տիտօ	4311	Հիտալկօ	1581	Միքատօ	3557	Սիլվիօ	1193
Պասանօ	1822	Տօմինօ	937	Հինտու	3720	Միլօ	1057	Սըէրօ	1200
Պօրօտինօ	1264	Տուրօ	2383	Հօրադիօ	3600	Մոնդէպէլլօ	1735	Թասսօ	1328
Պրավօ	1076	Տրաքօ	1713	Հումպէր	595	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Պրինօ	841	Տինամօ	504	Իակօ	2354	Նէրօ	1083	Թօքիօ	3827
Պըֆֆալօ	4431	Էպրօ	2464	Իտահօ	5540	Օհիօ	4100	Թօլէտօ	1470
Գէյրօ	1671	Էլտօրատօ	1520	Ծիլնօ	1080	Օնթարիօ	4036	Թօրփիտօ	487
Գալիպսօ	1337	Էրազօ	1841	Քէլսօ	1053	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	2429
Գամէօ	1244	Ֆիտօ	954	Քօլփինօ	2307	Բալէրմօ	1637	Վասքօ	1914
Գազօ	1094	Ֆինլանտ	1828	Քօվնօ	1700	Բօլօ	510	Վօլօ	1289
Չիքակօ	2729	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1053	Րիալթօ	2229	Վօլթուրնօ	2396
Սիսէրօ	1831	Ֆրանչիսքօ	4532	Լէբանդօ	2272	Րինալտօ	1663	Եէտօ	1850
Գիլօ	2697	Կալիլէօ	3060	Լիվօրնօ	1643	Րօլլօ	1613	Զէրօ	1200
Գօլօրատօ	4235	Կիդանօ	1243	Լօրէնցօ	3191	Րօմէօ	1789		

Տայսօ շոգենաւը, նաւապետ Բէքըրին, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած է։

Թօքիօ շոգենաւը, նաւապետ Ճօնս, ընդհանուր վաճառքով այժմ կը բեռնաւորի ի Հըլ ուղղակի Պոլիս գալու համար։

Դիմել առ գործակալը Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՏ ՐԻՃՕ

Թիւ 23—24 Քիւչիւք Միւմէթ խան, Ղալաթիա 377

COMP RUSSE

Navigation à Vapeur et de Commerce

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթուան նրբեւեկութիւններ

Բշ. 2/15 Օտեսա ժամը 4ին յետ միջօրէի։

Բշ. 3/16 Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա, ժամը 10ին միջօրէէն առաջ հաղորդակցելով Աղեքսանդրիաէն (Բորդ-Սայիտ, Եաֆա, Պէյրութ, Թարապուլուս-Շամ։

Եշ. 4/17 Սէվաստաբօլ ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։

Ուր. 5/18 Օտեսա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։

Շբ. 6/19 Տարտանէլ, Այնորոզ, Սելանիկ, Իզմիր, Քիոս, Թարապուլուս-Շամ, Պէյրութ, Եաֆա, Բորդ-Սայիտ, Աղեքսանդրիա ժամը 4ին յետ միջօրէի։

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐՈՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱՑԿԱԿԱՆ

Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

ՍՊԱՍՈՒԱԾ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

Յուլիս 21ին Սիռֆասի, Անտա. Էգէրքչէն։

ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ

Յուլիս 16ին Պիքիւկ, Սամսոն, Տրապիզոն և Պաթում։

» 22ին Սիռֆասի, ուղ. Մարսիլիա։ Տամսեր ուղղակի Բարիզի համար։

Առաջին կարգի 245 ֆրանք. Բ. կարգի 175 ֆրանք. Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին Թօփ Հանէ Քիւրէքճիլեր փողոց 516 ԷՖ. Է.ՈՒՐՔՈՒԼ

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ

Ուրբ ամիսը երկու անգամ կը բանին Լիվրբուլի եւ Արեւելից միջեւ

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Իվէրնիա	18900	Սիլվանիա	5598
Սաքսոնիա	18900	Քաթալոնիա	4341
Լուքանիա	12950	Վէրլա	3229
Քամփանիա	12950	Պավիա	2945
Սուլթանիա	8845	Թիրիա	2936
Ումպրիա	8128	Սիրրիա	2935
Էթրուրիա	8120	Սամարիա	2558
Սէրվիա	7392	Ալէփփօ	2181
Ուլրանիա	7269	Շէրպուրկ	1614

Դիմել առ ՃՕԼԻ և ՍԻԿԷՐ
Joly et Seagor

Մէյմանէթիլի խան, թիւ 6, 7, 8, Ղալաթիա, Գարա Մուսթաֆա փողոց։ 255

Արտօնատէր ՉԱՐԻՃ ԽՈՒԽՈՒՖԵԱՆ

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ՕՍՄ. ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Նրբեւեկութիւն կառախումբերու 1902 Ապրիլ 22 (Ն. Տ.) Երեքշաբթի օրէն սկսեալ

ՀԱՅՏԱՐ ՓԱՇԱ ԷՍԿԻ-ՇԷՀԻՐԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ ԿԱՌԱԽՈՒՄԲ Թ.34 խառն Առտու	ԵՐԹ ԿԱՌԱԽՈՒՄԲ Թ.36 խառն Իրկն.	ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴԱՐՁ ԿԱՌԱԽՈՒՄԲ Թ.31 խառն Առտու	ԴԱՐՁ ԿԱՌԱԽՈՒՄԲ Թ.33 խառն Իրկն.
Ժ. Վ.	Ժ. Վ.		Ժ. Վ.	Ժ. Վ.
10 55	7 45	մկն. Պարաքէօյ Կամուրջ ժմ.	3 50	11 40
11 20	8 10	ժմ. Հայտար Փաշա մկն.	3 25	11 15
11 45	8 27	մկն. ժմ.	3 12	10 58
12 50	9 40	ժմ. Բէնտիք մկն.	1 58	9 44
1 —	9 50	մկն. ժմ.	1 43	9 30
1 22	10 15	» Թուզլա »	1 23	9 8
1 43	10 40	» Կէպզէ »	1 2	8 48
2 8	11 2	» Տիլ Իսքէլէսի »	12 33	8 15
2 19	11 13	» Թավշանճըլ »	12 19	8 4
2 40	11 34	» Հէրեքէ »	12 8	7 52
3 1	11 54	» Եարըմճա »	11 41	7 25
3 15	12 7	» Թիւթիւն Չիֆթլիք »	11 29	7 10
3 27	12 21	» Տէրինճէ »	11 18	6 59
3 42	12 35	ժմ. Իզմիտ մկն.	11 —	6 43
4 7	— —	մկն. ժմ.	— —	6 18
4 41		» Պէօյիւք Տէրպէնտ »		5 42
5 14		» Սափանճա »		5 12
5 41		» Համիտիէ »		4 54
6 28		» Կէյվէ »		3 58
6 54		» Աք Հիսար »		3 32
7 29		» Մէքէճէ »		3 3
7 59		» Լէֆքէ »		2 29
8 37		» Վէզիր Խան »		1 51
9 20		ժմ. Պիլէճիք մկն.		1 10
9 35		մկն. ժմ.		1 —
10 45		» Քարաքէօյ »		12 10
11 29		» Պօզէիւք »		11 34
12 22		» Ին Էօնիւ »		10 57
12 54		» Չուքուր Հիսար »		10 24
1 35		ժմ. Էսկի Շէհիր մկն.		9 45
իրկն.				առտ.

ԷՍԿԻ-ՇԷՀԻՐ ԳՕՆԵԱՅԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կառ. Թ. 222 խառն Առտու	ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴՐՁ Կառ. Թ. 221 խառն Իրկն.
Ժ. Վ.		Ժ. Վ.
10 25	մկն. Էսկի-Շէհիր ժմ.	1 25
11 7	» Կէօքճէ Քըզըք »	12 45
12 5	» Սաալօնճը Բունար »	12 3
12 59	» Ալայունտ »	11 7
1 41	» Չէֆիրլէր »	10 23
2 37	» Տէօյէր »	9 35
3 6	» Իհսանիյէ »	8 50
3 30	» Համամ »	8 23
3 44	» Կազլըկէօլ համամ »	8 14
4 31	» Աֆիոն Գարա Հիսար »	7 43
5 11	» Պէօյիւք Չօպանլար »	6 50
6 6	» Չայ »	6 3
6 51	» Իսհագլու »	5 10
7 15	» Եասսըան »	4 45
7 46	» Աք Չէհիր »	4 23
8 18	» Ազարի բէօյ »	3 43
9 —	» Չավուշճը բէօյ »	3 5
9 38	» Իլկին »	2 33
10 25	» Գատըն-խանը »	1 39
11 20	» Սէրայ-Էնի »	12 57
11 52	» Մէյտան »	12 17
12 52	» Բունար-Պաշը »	11 12
1 30	ժմ. Գոնիա մկն.	10 30
իրկն.		առտ.

ԷՍԿԻ ՇԷՀԻՐԷՆ ԷՆԿԻՒՐԻՒԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կառ. Թ. 122 խառն Առտու	ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴՐՁ Կառ. Թ. 121 խառն Իրկն.
Ժ. Վ.		Ժ. Վ.
12 —	մկն. Էսկի Շէհիր ժմ.	10 —
12 44	» Աղ Պունար »	9 18
1 24	» Ալփու Քէօյ »	8 46
2 4	» Պէյլիք Ախուր »	7 58
3 9	» Սարըքէօյ »	7 1
3 58	» Պիչէր »	6 4
4 35	» Սարըլէր »	5 27
5 9	» Պէյլիք Քէօփրիւ »	5 —
6 3	» Բօլաթլը »	4 16
7 21	» Մալը Քէօյ »	2 49
8 15	» Սինճան Քէօյ »	1 47
9 —	ժմ. Էնկիւրիւ մկն.	1 —
իրկն.		առտ.

ԱԼԱՅՈՒՆՏԷՆ ՔԷՕԹԱՀԻԱ

ԵՐԹ կառախումբ Թ. 322 խառն Առտու	ԵՐԹ կառախումբ Թ. 324 խառն Իրկն.	ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴԱՐՁ կառախումբ Թ. 321 խառն Առտու	ԴԱՐՁ կառախումբ Թ. 323 խառն Իրկն.
Ժ. Վ.	Ժ. Վ.		Ժ. Վ.	Ժ. Վ.
1 5	11 15	մկն. Ալայունտ ժմ.	12 30	10 35
1 25	11 35	ժմ. Քէօթահիա մկն.	12 10	10 15

ՀԱՄԻՏԻԷ—ԱՏԱ-ԲԱԶԱՐ

ԵՐԹ Կառ. Թ. 426 Խառն Առտու	ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴՐՁ Կառ. Թ. 425 Խառն Առտու
Ժ. Վ.		Ժ. Վ.
5 56	մկն. Համիտիէ ժմ.	4 35
6 14	ժմ. Ատա-Բազար մկն.	4 17